...pasaules meistar-cīkstēs

...VIJAI" NO STOKHOLMAS

kā un kāpēc tā sākās. Tālākajās rindās ... vētāji bija neapmierināti ar gauso virzīšanos uz priekšu, tie, kas nebija tikuši rindās, ... dās un spraucās vidū. Visa milzīgā ... masa sāka viļņoties un velties. Rindas ... nedaudzo policistu pūles atjaunot kārtību ... veltīgas pret lavīnu. un viens vilnis pēc ... sāka triekties pret stadionu, kurš pēc ... stāvēja kā vientuļa klints bangojošā jūrā. ... les izkļūt no šīs lavīnas bija veltīgas. Tā ... spieda zemē vājos un paklupušos. Ska... kliedzieni un vaimanas. Stadiona dzelzs ... ilgi neizturēja. Tā sabruka un pāri tai ... kā amoka skrējienā lauzās stadionā. Kas ... nospiests pie sētas zemē, tas tur palika, ... otrs bija uzdūries uz sētas smailajiem ... — arī tas tur palika. Stadionu ieņēma ar ... cienu, 12.000 vietās saplūda 16.000, bet ... tomēr bija spiesti palikt ārpusē. Bija ... darboties Stokholmas drošības aparāts. ... samobilizēja visu iespējamo — policijas ... mašīnas ieradās pat no 20 km apkārtnes. ... policijas mašīnas, 20 jātnieki un 6 ātrās ... līdzības mašīnas taurēdamas joņoja uz sta... nu. Pēc pusstundas kauja bija galā — ... varēja sākties. Bilance bija tiešām iespaidīga: apmēram 60 ievainotu, 16 no tiem slimnīcā, 2 lauztas kājas, daudzi smadzeņu satricinā... mi, simti salauztu un samīcītu velosipēdu, ... viena saliekta automašīna, vesela kaudze ... mestu apavu, saplēstu mēteļu un bikšu ... beļu. Stadionam nodarīti zaudējumi par 20.000 kronām un vēl piedevām no 16.000 skatītāju naudu biļešu iepriekšpārdošanā bija samak... juši tikai 9000. Tātad 7000 brīvbiļetnieku.

„Trakākais, ko mēs esam Stokholmā redzē... juši," atziņa paši zviedri. Un tomēr visi ... vēl laimīgi, jo tomēr — neviens nebija galā ... nospiests. Tas tiešām bija brīnums — varbūt ... pats lielākais visā šajā turnīrā.

Stokholmā, februāŗa beigās.

Cl.

Krustvārdu mīkla

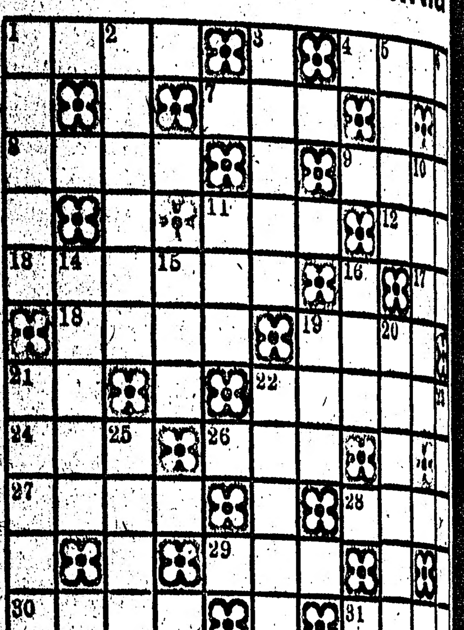

Līmeniski: 1. Nodrošinājums. 4. Apzīmē vērtību. 7. Irst. 8. Valrojamais stikls. ... Bikses. 10. Vīrieša vārds. 12. Celtne. 13. ... sija. 17. Ķīmisks elements. 18. Sit. 19. ... nāt. 21. Nots. 22. Gaiļa ierocis. 24. Pagasts Zemgalē. 26. Lauks. 27. „Cēliens" sporta spēlē. 28. Augstmanis. 29. Valsts iniciāļi. 30. Stop! 31. Ezers Kurzemē.

Stateniski: 1. Pistole. 2. Darba rīks. ... Liels klajums. 5. Auglīga vieta. 6. ... 10. Asumi. 11. Upe Krievijā. 14. Putns. ... Sievietes vārds. 16. Rati. 19. Vietniekvārds. 20. Turku vārds. 21. Pārdrošs solis. 22. ... tītā lielvalsts. 23. Samazgas. 25. Kalns ... lijā.

Raibā pasaule

* Brīvās ārstniecības ievešanu, kas saistīta ar obligātu apdrošināšanu, Anglijā nelabvēlīgi uzņēmuši kā ārsti, tā pacienti. Kopš jauno noteikumu spēkā stāšanās ārstu pieņemšanas istabas ir pārpildītas, jo neviens „valstij neko negrib dāvināt", ja nu reiz piespiedu kārtā ir apdrošināts. Netrūkst ļaužu, kas vairākkārt bez iemesla liek izpumpēt kuņģa sulu vai operēt neesošu aklo zarnu; aceņu nesātāju skaits neticami ātri dubultojies. Iestādēm bija jānoraida 75.000 plikgalvju lūgums, kas uz apdrošināšanas rēķina pieprasīja parūkas.

* Attēli uz ēdienu kartes, kas ir plata attiecīgā ēdiena smaržu, esot jaunākā un iespaidīgākā reklāma, paskaidrojis smaržu eksperts Dr. Rolfs Binfengs Normanā, Oklahomā.

* Starp daudziem dīvainiem klubiem, Ņujorkā ir arī stostiķu klubs, kas par vienu no saviem galvenajiem uzdevumiem uzskata iestudēt un izrādīt lugas. Pēdējā no tām sauca „Simtstūkstoš mīlestības vārdu".

* Ņujorkas Tautas zinātnes muzejā pēdējos 30 gados par 15 cm garāki izauguši kādas mūmijas mati, kurus precīzi izmērīja 1919. g.

* Glenrokā, Virdžinijā, 24 g. v. cietumnieks Džofrijs Vilmūrs pēc izbēgšanas no cietuma tuvējā lidlaukā piesavinājās lidmašīnu un tajā pāri sešiem štatiem aizlidoja uz Oksfordu Ņūhempšīrā, lai papriecātos dejā vakarā, kur viņu pret rīta gaismu policija apcietināja.

KAD VĀCIEŠI SĀK PĀRBAUDĪT PAŠI SAVĒJOS . . .

No Hanoveras ziņo, ka vācu firmas, kas strādā okupācijas iestāžu uzdevumā, atkārtoti mēģinot izsist nelikumīgu peļņu ar pārspīlētiem cenu aprēķiniem. Tā kā galu galā šie rēķini jāsamaksā vācu nodokļu maksātājiem, no kuŗu kabatām nāk līdzekļus okupācijas iestāžu uzturē... šanai, nesen esot panākta vienošanās par to, ka rēķinus, ko okupācijas iestādēm iesniedz vācu firmas, pārbaudīs paši vācieši. Rezultāts bijis pārsteidzošs. Pēdējo sešu mēnešu laikā vācu firmām bijis jāsamazina savi rēķini kopsummā par pusmiljonu marku. Pēc tam, vēlreiz pārbaudot rēķinus, konstatēts, ka iespējams ietaupīt vēl 840.000 marku. It sevišķi labi atmaksājusies demontāžas rēķinu pārbaude.

NSZ

LATVIA
Latvian Newspaper
Published under EUCOM Civil Affairs Division Authorisation Number UNDP 196. Publisher and Editor: Kārlis Rabācs. DP Camp Kleinkötz near Günzburg/D. Printer: „Schwäb. Volksbl.", Günzburg/D., Bgm.-Landm.-Pl. 7. Circulation: 4000. Published three times weekly. Editorial office: Günzburg/D., Dominikus-Zimmermannstr. 2.

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER

Nr. 26 (250)
Sestdien, 1949. g. 5. martā

Iznāk trīs reizes nedēļā. Izdevējs: Latviešu preses darbinieku sadarbības kopa; kopas vecākais M. Čuītis. Galvenais redaktors K. Rabācs (šobrīd darbā neatrodas); galv. redaktora vietn. M. Čuītis. Redaktori: L. Bērziņš, B. Ķiselis, A. Liepa, H. Mindenbergs. Redakcijas adrese: Günzburg/D., Dominikus-Zimmermannstr. 2 (tālrunis 84).

Repatriācijas misija pati repatriēta

Pēc Vašingtonas pretnotas maršals Sokolovskis piekāpjas, bet izraida amerikāņu kapu komisijas

PULKVEDIS VŪDS NEVĒLAS „GAISA TILTU"

„Kapitālistisko ielenkumu" viņi neizturēja. Sadedzinājuši savus archīvus un militārpolicistu izkratīti, padomju repatriācijas misijas 8 vīri piektdienas rītā sakāpa divi smagajās un trīs vieglajās automašīnās un atstāja Frankfurti. Ap pl. 2 dienā, paklausot maršala Sokolovska rīkojumam, sarkanarmijas pulkveža Vasilija Argonova „mājās aicinājumu komanda" pie Helmštetes bez eskorta pārgāja joslas robežu. Tai pašā laikā no padomju joslas izraidīja divas amerikāņu kritušo kaŗavīru kapu apzināšanas komisijas.

Astoņus mēnešus vislielākā vienaldzībā Padomju Savienība nelikās ne zinis par 2,5 miljoniem Berlīnes iedzīvotāju, apstrīdēdama pat faktu, ka notiek miljonu pilsētas aplenkums. Bet jau nepilnas 11 stundas pēc padomju repatriācijas misijas nama blokādes Frankfurtē, Maskava steidzīgi nosūtīja protesta notu uz Vašingtonu, apvainodama ASV 1944. g. līguma laušanā un „policejiskā provokācijā". Kamēr repatriācijas misija pēc pirmajām 24 stundām bez ūdens, gāzes, telefona un satiksmes ar ārpasauli pa logiem skatījās, kā amerikāņu militārpolicija ap ēku Holzhausenera ielā cēla dzeloņstiepļu žogu un uzstādīja prožektorus, Kremlī pienāca ASV atbilde: ģen. Kleja rīcība atzīta par pareizu, padomju nota tiek noraidīta kā pilnīgi nepamatota un Vašingtona pieprasa tūlītēju repatriācijas misijas atsaukšanu no amerikāņu joslas Vācijā. Frankfurtē tikmēr risinājās notikumi, kam ar aizturētu elpu sekoja visa pasaule.

2. marta rītā no amerikāņu kvartālā Frankfurtē uz padomju repatriācijas misijas namu Holzhausenera ielā izbrauca gaŗa autokolonna ar Frankfurtes MP komandieri pulkv. Vudu priekšgalā. Dzelteni svītrotajiem džipiem sekoja Frankfurtē akreditēto ārzemju žurnālistu limuzīni. Ap misijas namu jau pulcējās preses pārstāvju iepriekšējā naktī izliktie novērotāju posteņi, kuŗiem viens pēc otra pievienojās agrīnie gājēji. Militārpolicija tos ātri izklīdināja un plkv. Vuds tulka pavadībā devās misijas telpās. Gludi skuvies un visiem ordeņiem greznojies, viņu sagaidīja misijas vad. plkv. Argonovs. Militārpolicijas priekšnieks paziņoja, ka notecējusi krievu misijas uzturēšanās atļauja amerikāņu joslā un tai sava darbība jāizbeidz. „Es ceru, ka jūs labprātīgi joslu atstāsit. Pretējā gadījumā manas instrukcijas paredz misijas nama pilnīgu izolēšanu no ārpasaules, pārtraucot jums arī ūdens, pārtikas, strāvas un gāzes piegādi," pieklājīgi, oficiālā dienesta tonī teica plkv. Vuds. Vasilijs Argonovs tikpat korrekti atbildēja, ka viņa tiešais priekšnieks maršals Sokolovskis repatriācijas misijai rīkojumu Frankfurti atstāt nav devis, un ka līdz šāda rīkojuma pienākšanai viņš un viņa 7 padotie paliks Holzhausenera ielā. Abi pulkveži nesniedzot rokas, militāri atsveicinājās. Nama apsardzību pārņēma 17 amerikāņu militārpolicisti.

Frankfurtes pilsētas iestāžu montieŗi tūlīt noslēdza ūdensvadu. Telefona kābelis bija atvienots jau 1. marta vakarā. MP namu aplenca, un „totālais kapitālistiskais ielenkums" padomju misijai kļuva īstenība uz 48 stundām

Vēl iepriekšējā vakarā misija bija sarīkojusi īstu izrādi ziņkārīgo garāmgājēju un īpaši preses posteņu pārliecināšanai, ka tai netrūkst nedz ēdamā, nedz dzeŗamā. Virsnieki un kareivji bija vakariņojuši trīs stundas no vietas, spoži apgaismodami logus un „aizmirsdami" aizvilkt priekškarus, lai katrs varētu redzēt, kas iekšā notiek. Arī pēc tam, kad MP posteņi bija misijas namu aplenkuši, sarkanarmieši vairākkārt pienāca pie logiem, demonstrātīvi gremodami. Pusdienas laikā misijas nama durvīs parādījās divi civīlisti. Amerikāņu militārpolicists tos aizturēja. Izrādījās, ka tie ir divi vācieši, kas misijā strādājuši par apkopējiem. Kamēr ieradās vācu policija, kuŗai MP abus nodeva, žurnālisti vāciešus mēģināja iztaujāt. Īsajā starplaikā, kamēr ar kaucošu sirēnu ap stūri atbrāzās Frankfurtes

(Beigas 5 lpp.)

Norvēģija atbild Maskavai nē un pievienojas Atlantika paktam

Divi stundas pēc tam, kad Norvēģijas parlaments slēgtā sēdē pieņēma noraidīgās atbildes tekstu uz Maskavas piedāvājumu parakstīt neuzbrukšanas līgumu, nolemts pievienoties Atlantika paktam. Pret šo lēmumu balsoja vienīgi komūnisti. Norvēģijas sūtnis Vašingtonā Monte de Montestjerne ceturtdienas vakarā amerikāņu žurnālistiem paskaidroja, ka viņš piedalīses jau nākamajā Atlantika pakta apspriedē.

Atbildes nota uz Maskavas piedāvājumu padomju sūtnim Oslo nodota ceturtdienas vakarā. Norvēģija pieklājīgi, bet noteikti noraida Kremļa ierosinājumu, norādot, ka tā nejūtas apdraudēta no Padomju Savienības puses. No Kopenhāgenas ziņo, ka arī Dānija nolēmusi piedalīties Atlantika paktā. Ceturtdien par to izšķīrusies parlamenta ārlietu komisija. Formālais paziņojums uz Vašingtonu nosūtīts piektdien.

Septiņu valstu apspriedes par Atlantika paktu Savienotajās Valstīs tuvojas beigām. BBC ziņo, ka panākta pilnīga vienošanās par līguma galvenajiem punktiem. Līguma teksts jau nosūtīts attiecīgo valstu ārlietu ministrijām, un tas, pēc informācijas no Otavas, Kanādas valdību apmierinot. Pagaidām vēl nav izšķirts jautājums par Italijas pieaicināšanu, pret ko dažām valstīm it kā esot iebildumi. BBC norāda, ka de Gasperi tādā gadījumā varētu rasties iekšpolītiski grūtumi. Francija domā, ka Vidusjūras telpa nav šķiŗama no Atlantika reģiona un Italija paktā katrā ziņā būtu pieaicināma.

Zviedrija noraida Padomju Savienības notu

Pirmajā martā, kā jau ziņojām, Padomju Savienība iesniedza Zviedrijai protesta notu, kuŗā pārmeta, ka zviedru policija „kavē Baltijas valstu pilsoņu repatriāciju". Jau pēc 24 stundām 2. marta vakarā padomju sūtnim Stokholmā nodota zviedru valdības atbildes nota, kuŗā visi Maskavas apvainojumi kategoriski noraidīti. Šai notā Zviedrija paskaidro, ka nekad nav kavējusi atgriezties mājās nevienu baltieti, kas vien to vēlējies.

Padomju Savienība savā notā bija minējusi divus konkrētus gadījumus, kad Zviedrija noraidījusi pieprasījumu izdot divus agrākos Baltijas valstu iedzīvotājus. Atbildes notā paskaidrots, ka viens no pieprasītajiem ieradies Zviedrijā nelegāli, bet otru, igauni Sūrveli, policija apcietinājusi par spiegošanu un viņam būs jāatbild Zviedrijas tiesā. Ministru prezidents Erlanders preses pārstāvjiem savukārt paskaidrojis, ka Zviedrija nekad nav kavējusi repatriēties tos, kas vēlas. Bet Zviedrija vienmēr devusi patvērumu polītiskajiem bēgliem un nedomā no šīs tradicijas atteikties arī tagad.

Padomju Savienības apvainojumi nav nekas jauns. Neskaitāmās variācijās tie dzirdēti arī tepat Vācijā. Bet tie laiki jau pagājuši, kad pasaules atklātību varēja pārliecināt šādiem tukšiem apgalvojumiem. Rietumu demokratijas un pārējās valstis, kam svešs komūnisms, tagad pārliecinājušās, ka jātic bēgļu stāstiem par terroru, koncentrācijas un piespiedu darbu nometnēm, par vārda un ticības nebrīvību Padomju Savienībā un nevis Kremļa pukainajām frazēm.

SPĀNIJA BŪVĒ LIELĀKO LIDLAUKU EIROPĀ

Vislielāko lidlauku Eiropā pašlaik būvējot pie Barajas, Madrides tuvumā, ziņo spāņu laikraksts „Informaciones". Divi no plānotajiem 5 skrejlaukiem jau esot nobeigti. Jaunais lidlauks domāts kā atbalsta punkts pārokeana lidojumiem. Lidlauka tuvumā cels vairākas lielas viesnīcas un to ar Madrides centru savienošot divas 1,5 km gaŗas pazemes ielas.

Atkāpies ASV aizsardzības ministrs

Savienoto Valstu aizsardzības ministrs Forestāls atkāpies, preses konferencē trešdien paziņoja prezidents Trumens. Viņa vietā iecelts Ruzvelta laiku kaŗa ministrs Džonsens. Prezidents tālāk paziņoja, ka flotes ministrs Salivans, aviācijas ministrs Saimingtons un armijas ministrs Rojals paliek līdzšinējos amatos.

Jaunais ASV aizsardzības ministrs Džonsens šobrīd ir 58 gadus vecs. Viņš ir pazīstams banku darbinieks un kopš 1933. gadā ieņēmis augstus posteņus valdībā. Džonsens ir arī Amerikas leģiona dibinātājs.

Pie ASV ārlietu ministrijas nodibināta Vācijas un Austrijas nodaļa, par kuŗas vadītāju iecelts ģen. Kleja politiskais padomnieks sūtnis Merfijs.

Ģen. Klejs par savu atkāpšanos nekā nezina

Sakarā ar ziņojumiem par viņa atkāpšanos no amata, ģen. Klejs „Die Neue Zeitung" līdzstrādniekam izteicies, ka viņš pats par to nekā nezinot. Viņš neesot iesniedzis formālu atlūgumu, bet gan jau priekš ilgāka laika ziņojis saviem militāriem priekšniekiem, ka labprāt atkāptos, ja bez viņa varētu iztikt.

Kaŗa ministrs Rojals pēc sarunas ar prezidentu Trumenu paskaidrojis, ka ģen. Klejs neoficiāli lūdzis viņu, ja iespējams, no amata atbrīvot. Prezidents vēl neesot izšķīries šo lūgumu ievērot, tāpat vēl neesot lemts par eventuālo Kleja pēctecī.

Aukstā kaŗa baiļu ofensīva

VISĀ PASAULĒ KOMŪNISTI MĒĢINA UZTRAUKT PRĀTUS

Padomju Savienība uzsākusi globālu kaŗa atmosfairas radīšanas propagandu. Pēc pagājušās nedēļas ievada Rietumeiropā, Toreza aicinājumam visu zemju komūnistiem kaŗa gadījumā nostāties Maskavas pusē, pievienojušies komūnistu vadītāji arī visā pārējā pasaulē. ASV, Tālajos austrumos, Ziemeļ- un Dienvidafrikā, Indijā un Klusā okeana archipelāgā — visur kompartiju vadības gan runās, gan rakstiskos uzsaukumos apliecinājušas gatavību palīdzēt sarkanarmijai, ja sāktos pasaules kaŗš.

Pēc Lielbritanijas komūnistu oficioza „Daily Worker" deklarācijas, kas gandrīz burtu burtā atkārto italieša Toļati, vācieša Pīka un angļa Politisa Maskavas plati, ka „impeŗiālistu agresoriem jārēķinās ar visas pasaules komūnistu pretošanos strādniecības pakļaušanai kapitālismam ar jaunu asiņainu kaŗu", sākusies asa pretkomūnisma kampaņa. ASV senātors Pepers, tāpat kā lords Vansitarts Londonā, apzīmējis komūnistu jauno manevru par tiešu aicinājumu un mudinājumu Padomju Savienībai sākt trešo pasaules kaŗu. Pretkomūnistu kampaņai Francijā, kas jau ievadīta ar veselu rindu apcietināšanu, sekos jauns tīrīšanas vilnis arī ASV. Vašingtonas noteicējas aprindas paredz, ka komūnistu „skrīnēšanu" atsāks visos valsts resoros un arī armijā, flotē un aviācijā.

Vērojot sašutumu, kādu visā pasaulē komūnisti sacēluši ar jauno propagandu, jāšaubās, vai piepildīsies angļu komūnistu vadoņa Politisa vārdi, kuŗus viņš pirmdien izkliedza Londonā: „Šis nebūs vis Amerikas, bet gan komūnisma uzvaras gadu simtenis visā pasaulē." „Iesarkanajā" Francijā, kur līdz šim no visām zemēm šaipus dzelzs aizkara bija ne vien vislielākais komūnistu skaits, bet arī gandrīz neierobežota iecietība pret viņu propagandu, sākusies pamatīga komūnistu perekļu izkvēpināšana. Redakcijās, arodbiedrībās, segorganizācijās un pat polītiskos salonos apcietināti vairāk nekā 65 svarīgi Kremļa aģenti. No Parīzes ziņo, ka pašreizējā noskaņojumā nav izslēgta visu komūnistu deputātu neaizkaŗamības atcelšana un partijas izsludināšana par pretvalstisku un nelegālu.

Vēju sēdami, vētru pļaus arī Savienoto Valstu Maskavas algotņi, kuŗu vajāšanas apklusa pagājušā rudenī, jo ASV komūnistiskās aktivitātes komisija bija pielaidusi vairākas smagas psichologiskas kļūdas un neatrada vairs amerikāņu sabiedriskās domas atsaucību. Par to liecina kaut vai jaunākais Valtera Lipmana ievads „New York Herald Tribune". Viņš aizrāda, ka komūnisti visā pasaulē gūst panākumus pēc vienas receptes: komūnistu piektā kolonna plus sarkanarmija arvien līdzinās valsts apvērsumam un komūnistu totālai uzvarai. „Bet nekur līdz šim komūnistu piektā kolonna viena pati nav bijusi spējīga gāzt pastāvošo iekārtu. 30 gadu laikā visi komūnistu puči likvidēti dažās dienās, ja tuvumā nav atradusies sarkanarmija. Ja nu šī analize pareiza," saka Lipmans, „tad tikpat vienkāršs pretlīdzeklis ir — gādāt par to, lai nerastos piektās kolonnas tur, kur rīt jau varētu iesoļot Maskavas kaŗaspēks. Šis princips jāpadara par mūsu stratēģiskās polītikas pamatdomu."

Vēl asāku un kategoriskāku rīcību pret komūnistiem prasa angļu un franču prese.

Padomju spiegi visā Rietumeiropā

Divu Parīzē apcietināto franču virsnieku spiegošanas lieta iet plašumā. Pēc visām pazīmēm spriežot, tā izvērtīsies par lielāko Padomju Savienības spiegu afēru pēc otrā pasaules kaŗa. Francijas iekšlietu ministrs Mochs paziņojis Rietumeiropas militārās savienības valstīm, ka līdzšinējie pierādījumi, kādi iegūti majora Telerī un kapteiņa Azemas nopratināšanā, nepārprotami liecina, ka spiegu tīkls aptveŗ visu Rietumeiropu. Francijā apcietināšanas un nopratināšanas turpinās, nesaudzējot visaugstākos ierēdņus un bijušos kabineta locekļus.

Bez abiem virsniekiem 2. un 3. martā apcietināti vēl 8 citi, kuŗu vārdus neizpauž. Majors Telerī 1946. un 1947. gadā bija Francijas bruņošanās rūpniecības izlūkošanas daļas vadītājs. Kā no Parīzes ziņo, Telerī nopratināšanā atzinies, ka piegādājis informāciju „kādas ārvalsts militārajam atašejam". Policijas ziņojumos šī ārvalsts apzīmēta par „tautas demokratiju", tuvāk to neprecīzējot. Iekšlietu ministrs Mochs, turpretim, atklāti runā par Padomju Savienības militārās spiegošanas tīklu un šis paziņojums lej eļļu ugunī jau tā šobrīd pretkomūnistiski noskaņotajiem parīziešiem, kas pēc Toreza deklarācijas atguvuši savu francisko apziņu un nacionālo lepnumu.

Otrs apcietinātais, kuŗa vārds zināms, ir izplētņu lēcēju apmācības daļas vadītājs kpt. Azemā. Raksturīgi, ka abi virsnieki savus militāros gradus ieguvuši „makī" — franču partizānu kaŗā 1944. g. un no šīs komūnistiem piesātinātās organizācijas iefiltrēti armijā. Sagaida, ka sāksies visu bij. partizānu virsnieku rūpīga pārbaude.

KALPAKA GARS

Jāņa Plēpja koka grebums

Otrs pasaules kaŗš sagādāja latviešu tautai vissmagāko postu. Tas pārtraucis valsts pastāvēšanu un tālāku kultūras uzplaukšanu, sagrāvis mūsu radītās materiālās vērtības, ņēmis daudzu tūkstošu krietnāko dēlu un meitu dzīvības un dzīviem palikušajiem uzlicis grūtu un moku pilnu dzīvi. Zem smagās likteņa rokas ļimst tautas brāļi kā dzimtajā zemē, tā saltajās tundrās, un pagurst miesa un gars trimdinieku nometnēs. Daudzi, to redzēdami un juzdami gan pie sevis, gan savā apkārtnē, izmisuši jautā kur. kad un kas mūs no tā glābs?

Parastam cilvēkam šādu jautājumu ir grūti, pat neiespējami atbildēt. Netiešu atbildi mums tomēr dod vēsture un tie lielie dzejnieki, kam dots dziļāk just un tālāk redzēt. Šī atbilde skan — tauta izturēs un pastāvēs, kamēr vien vēl būs tautas dēli un meitas, kas savu tautu mīlēs vairāk par visu un savas rīcības pamatā liks savu latvisko sirdi. Vēsture liecina, ka daudzas citas un arī latviešu tauta ir jau vairākkārt pārdzīvojusi baigas un smagas dienas, pat smagākas par tagadējām, jo latviešos ir bijusi stipra griba būt, dzīvot un pastāvēt kā tautai. Ja mūsu tagadējais posts mums liekas vissmagākais, tad jau laikam tādēļ, ka šos laikus pārdzīvojam mēs paši ar saviem vājiem spēkiem un saviem vērtējumiem, bet par pagājušo laiku bēdām, grūtumiem un šausmām mēs tikai lasām nepilnīgus aprakstus vēstures chronikā.

Viens no visgrūtākajiem posmiem latvju tautai bija viņas pirmie divi pastāvēšanas gadi pēc pirmā pasaules kaŗa. Šī kaŗa sistās rētas bija ļoti smagas, daudzi desmiti tūkstoši tautas dēlu bija upurējuši savas dzīvības, daudzi simti tūkstoši klīda bēgļu gaitās pa pasauli. Kaŗa viesuļa sagrautajā dzimtenē palikušo sirdīs valdīja izmisīgs pagurums un dzimtenes izpostītajās sētās — bezcerīgs posts. Un tomēr taisni šajā laikā paaudžu paaudzēs snaudušās brīvības ilgas, atmodas darbinieku un dzejnieku vārdā sauktas, 18. novembrī guva savu piepildījumu un formālo veidojumu — Latvijas valsti. Bet šo tikko dzimušo valsti kā senos laikos Kristus bērnu, dzejnieka vārdiem runājot — „nāk trešā Roma maitāt viņu." Kas glābs, kas sargās?

Jaunā pagaidu valdība dedzīgi aicina un sauc „dēlus nākt palīgā". Maz to, kas šo aicinājumu sadzird, vēl mazāk to, kas tam seko! Par šo laiku dzejnieks liecina Mātes Latvijas vārdiem „Man dzīvie dēli kapenēs, bet beigtie šķūtīs brauc." Patiešām šinī laikā bija arī tādi latvieši, kas kalpoja tai varai, kuŗa tiecās jauno valsti iznīcināt. Kas glābs?

Apsardzības ministrijas daļējā (apakšvirsnieku) mobilizācija deva visumā negātīvus rezultātus — saformētās vienībās izplatījās pretvalstiska aģitācija, un vienības bija jāizformē. Kas glābs?

„Kur kauns un bēdas tautu spiež
Un maz kas tautai līdzi cieš,
Tur nāc, kaut glābējs mazs vai vēls,
Un teic, ka esi viņas dēls!"

Un lūk, šai mazticības un bezcerības pārņemtajā laikā rodas tomēr daži simti latviešu vīru, kas šo piederību latvju tautai apliecina darbos. Šajā nelielajā latvju brīvprātīgo pulkā ir sīvās kaujās rūdīti vīri

(Beigas 2. lpp.)

LATVIJA
LATVIAN NEWSPAPER
Nr. 26 (250) 1949 g. 5. martā
Ar autora parakstu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas nav katrā ziņā redakcijas domas.

KALPAKA GARS

(Turpinājums no 1. lpp.)

ar lielu kaujas pieredzi, ir arī zemes arāji un sirmi tēvi, kas pazīst gan dzīves cīņu, bet kaŗa troksni dzirdējuši tikai notālēm, un beidzot te ir arī jaunekļi, pat zēni, kas, pie grāmatām sēdēdami, nepazīst vēl ne kaŗa, ne dzīves cīņas. Bez līdzekļiem, bruņojuma un ietērpa iespējami īsākā laikā no šīs neviengabalainās saimes vajadzēja izveidot kaujas spējīgas vienības. Šo neiedomājami grūto uzdevumu pagaidu valdība uzticēja pulkvedim Oskaram Kalpakam.

Oskars Kalpaks, dzimis 1882. g. 6. janvārī Meirānu pagasta Liepsalās, lauksaimnieka ģimenē, savu dzīves uzdevumu saskata militārā laukā. Izturējis savvaļnieka pārbaudījumus Irkutskā un beidzis kaŗa skolu, viņš 1908. gadā uzsāk virsnieka gaitas bij. Krievijas armijā un turpina tās 10 gadus, kad, pasaules kaŗam beidzoties, 1918. gadā atgriežas savās tēva mājās un pievēršas lauksaimniecībai. Pasaules kaŗā Kalpaks parādījis izcilas kaujas virsnieka īpašības, par ko saņēmis vairākas goda zīmes un paaugstinājumus. Uzzinājis par Latvijas valsts dibināšanu un pagaidu valdības aicinājumu — aizstāvēt jauno valsti, Kalpaks nekavējoties pieteicas jauno bruņoto spēku Vidzemes kaŗa apgabalā.

Viskritiskākajā momentā, atstājot galvaspilsētu Rīgu, pagaidu valdība nodod savu bruņoto spēku vadību Oskaram Kalpakam. Šo spēku nav daudz — tikai divas kaujas spējīgas vienības: Instruktoru rezerves (virsnieku) — vēlākā 1. Neatkarības rota un Cēsu rota. Studentu rota paliek apsardzības ministra J. Zālīša tiešā rīcībā un pavada pagaidu valdību uz Liepāju. 3. janvāra agrā rītā, pametot Rīgu un atkāpjoties uz Kurzemi, tautas paguruma, mazticības un dziļas vienaldzības apņemts, Oskars Kalpaks sāka veidot Latvijas armiju.

Kalpaks apvienoja sevī lielas militāras dotības ar izcilām personīgām īpašībām — latvieša zemnieka sīkstu izturību un vienkāršību, dziļu pienākuma apziņu, virsnieka drosmi, kauju pieredzi un organizātora spējas. No skaitliski nelielā un visādā ziņā ļoti neviengabalainā brīvprātīgo pulciņa Kalpaks īsā laikā izveidoja izcilas kaujas grupas un sakausēja tās vienībā, kas saucās viņa vārdā — Kalpaka bataljonā. Kalpaka personīgās īpašības izpaudās gan kaujas vadībā, gan atpūtas brīžos un modināja kaŗavīru uzticību. Viņa organizātora spējas parādījās vienību apmācībā un apgādē, sevišķi jaunu vienību formēšanā un izveidošanā. Kalpaka nacionālā stāja jo spilgti izpaudās pēc Strīka sazvērestības Liepājā, kad okupācijas vara centās ar dažādiem solījumiem pārvilkt pulkvedi Kalpaku savā pusē. Kalpaks nešaubīgi pateica, ka viņš un viņa vadītais latviešu karaspēks paliks uzticīgs pagaidu valdībai. Uz šī pamata stāvēdams, Kalpaks nemaldīgi veica savu uzdevumu — atbrīvot Latviju.

Oskara Kalpaka ļoti sekmīgi iesākto latviešu bruņoto spēku izveidošanu un Latvijas atbrīvošanu negaidīti pārtrauca liktenīgā pārskatīšanās 6. marta sadursmē pie Airītēm starp Borcha vadīto vācu vienību un Kalpaka bataljonu. Kalpaka bataljons jau bija izaudzis līdz četrām lielām un cīņās pārbaudītām vienībām. Liepājā un citur veidojās rezerves vienības. Bet Kalpakam nebija lemts vairs tālāk darboties. Līdz ar Kalpaku krita Atsevišķās studentu rotas komandieris kapt. Grundmanis un virsleitnants Krievs.

Kalpaka varoņa un cīņas gars, drosme un tēvzemes mīlestība turpināja dzīvot, augt un veidoties Latvijas armijā. Kalpaka dzīve, darbs un gars lai dod atbildi tiem, kuŗus šodien māc smagi jautājumi!

J. Celms,
LNP un LCP priekšsēdis.

Nodibināta ģenerāļa Baloža piemiņas komiteja

Ģenerāļa Jāņa Baloža piemiņas saglabāšanai nodibināta komiteja, kuŗā piedalās LKOK ģen. I. Priede, plkv. A. Galindoms un māc. A. Liepiņš. Komiteja lūdz bijušos ģenerāļa darba un cīņu līdzgaitniekus, bij. kaŗavīrus, aizsargus, trikatiešus uc. piesūtīt materiālus par viņa dzīvi, cīņām, darbu un atmiņu aprakstus, kā arī foto attēlus. Pēc fotokopiju pagatavošanas materiālus nosūtīs atpakaļ. Lūdz atsaukties arī tautiešus, kas būtu paņēmuši līdz Art. Krodera grāmatu „Ģenerālis Jānis Balodis". Sūtījumi adresējami māc. A. Liepiņam, (14a) Esslingen/N., Stuttgarterstrasse 34-7.

Esam gatavi startam

Mākslinieku domas par izceļošanu uz ASV

Paziņojums, ka LCK kārto mūsu mākslinieku vienkopus izvietošanu ASV, trimdas saimē radījis plašākas pārrunas. Latviskās kultūras gara zobens vēl ilgi var būt mūsu vienīgais cīņas ierocis, un tamdēļ daudzi tautieši izsaka gandarījumu, ka centrālās iestādes sākušas rūpēties, lai mākslinieku saime un kultūras darbinieki neaizklīstu visos vējos, bet pulcētos vienkopus ASV, kur nākotnē neapšaubāmi centrēsies visu apspiesto Austrumeiropas tautu politiskā rosme. Dzirdami tomēr arī norādījumi, ka mūsu mākslinieku pošanās ceļā radīs satraukumu palicējos, kas emigrācijas iespējas vēl tikai gaida. Interesanti tādēļ dzirdēt pašu mākslinieku domas.

Eslingenas latviešu teātra administrātors J. Kājiņš vispirms aizkūpina pīpi un tad cenšas no „kutelīgā" jautājuma ar veiklu atbildi izmanevrēt: „Jā, mēs brauksim no Eslingenas prom jau 10. martā, vispirms uz Karlsrūi un tad tālāk uz Frankfurti, Babenhauzenu, Hanavu . . ."

J. Kājiņa „privātbirojā" ienāk režisors J. Lejiņš, un sarunas turpinājumā noskaidrojas, ka teātra ļaudis jau sen interesējušies par vienkopus izceļošanu uz ASV. Sarakstē ar Bostonas „The Baltic American of New England" prezidentu Oskaru Poeldi (pēc tautības igaunis, bet sieva latviete), noskaidrojušās jau dažas konkrētas iespējas. Galvojumi apsolīti J. Lejiņam, J. Kājiņam, K. Veicam.

„LCK piedāvājums emigrācijas iespējas ievirza konkrētākā plāksnē," turpina J. Kājiņš, bet reizē arī uzsveŗ, ka Eslingenas teātris Vācijā grib darbību turpināt līdz pēdējai iespējai. Pašreiz teātra ļaudis sāk izpildīt piesūtītās aptaujas lapas un sagādāt fotografijas. No ceļa somu saiņošanas tomēr vēl esot tālu. Teātris dosies atkal turnejā, padomā pat daži jauniestudējumi.

„Darbs turpinās ierastā plūdumā, un interesēšanās par emigrāciju vēl nenozīmē, ka mēs kādā jaukā dienā pēkšņi pazudīsim," vienbalsīgi apliecina režisors un administrātors. LCK projekts tagad teātra saimei došot palāvību Vācijā palikt ilgāk un kāpt kaut vai pēdējā kuģī, ja to prasa vispārības intereses un ja ir garantijas, ka vēlāk tomēr varēs emigrēt vienkopus. Ir tomēr cits jautājums, vai plašākā skatījumā pareizāk būtu palikt vēl Vācijā, lai turpinātu tautiešu garīgo aprūpi nemitīgi dilstošajās nometnēs, vai laikus posties prom un veidot latviskās kultūras centrus tai zemē, kurā pulcēsies lielākais latviešu skaits.

Līdztekus darbam teātrī, aktieŗi gatavosies arī nākotnes eksistences cīņai. „Mēs neviens neceram tālākā emigrācijā ar teātri maizi nopelnīt," runājot par iespējām ASV, saka rež. J. Lejiņš, „bet esam priecīgi, ka sāk konkrētizēties senā doma izvietoties vienā apgabalā, lai tad pirmā iespējā, kā tas jau notika Vācijā, pulcētos atkal kopā un dedzīgi kalpotu mākslai un tautiešiem svešatnē."

„Kā tad veikusies pārskološanās?"

„Man nevajadzēja censties pēc ‚kursantu cigaretēm'," atjoko A. Mitrēvics. „Teātra gaitās esmu „pārskolojies" vismaz 6 reizes par karali, esmu bijis sulainis un muižkunga kučieris; gan jau ar ilggadīgo „praksi" dažādās lomās kādu darbiņu atradīšu." Pārējie piebilst, ka lielais „čuguna lējējs" uz skatuves pirms aktieŗu gaitām savā pirmā profesijā esot bijis dzelzgriezējs. K. Veics, tikpat veikli kā Galma gleznotāju, ASV varētu tēlot galma dārznieku. Par tomātu audzēšanu viņpus okeana domā arī J. Kājiņš, kas trimdas ceļa somā noglabājis īstu dārznieka diplomu. J. Lejiņš Eslingenā beidzis krāsotāju kursus un sekmīgi turpina kokgriezēja gaitas. Sieviešu personāls gājis masieŗu, šūšanas un techniskās zīmēšanas kursos. Administrātora J. Kājiņa vārdiem sakot: „Mēs esam gatavi uz visu — strādāsim un spēlēsim."

„VAI MĒS VISPĀR VĒL ESAM VĀCIJĀ?"

Baletmeistaru O Lēmani Eslingenas Pilsskolas pagraba „apartamentos" var satikt tikai vēlā vakara stundā. Diena viņam paiet Štutgartes operā, kur mūsu baletmeistars jau kļuvis autoritāte.

„Jauns piedāvājums emigrācijā?" mazliet skeptiski sarunu sāk O. Lēmanis. „Vai tad latviešu balets vēl vispār ir Vācijā? Rakstītas jau tikdaudz anketas un aptaujas, un, ja spriestu pēc piedāvājumiem un izredzēm, kas aprakstīti laikrakstos, tad Lēmanim ar pārējiem dejotājiem jau vajadzētu būt sen aiz okeana."

O. Lēmanis tomēr atzīst, ka baletam ASV būtu varbūt pat vieglāk eksistēt kā patstāvīgai vienībai nekā teātrim. LCK aicinājumam visi baleta dejotāji sekos ar vislielāko prieku. O. Lēmanis pārliecināts, ka visiem trimdā esošiem baletniekiem pulcējoties ASV, veidotos mākslinieciski augstvērtīga vienība, kas varētu veikt svētīgu propagandas darbu. Saposies ceļā uz ASV jau ir R. Saule, galvojumu saņēmusi arī Krieviņa. Kanādā par mājkalpotājām strādā Pīlupe un Otiņa. Arī dejotāji trimdā pievērsušies praktiskiem arodiem un nebaidās uzņemties cīņu par eksistenci un mākslu.

TRAKTORISTU DUBULTKVARTETS

Dubultkvartetu „Tēvija" jau pirms dažiem mēnešiem uz ASV aicinājis mācītājs O. Blūmītis, kas tagad brauc uz Vāciju, lai izkārtotu plašāku latviešu izceļošanu. Blūmītis vēlējies, lai dubultkvartets pavadītu viņu propagandas braucienos pa ASV. Andris Bērziņš, viens no 8 „baltajiem zēniem", kas ar savām latviskajām dziesmām un tērpiem likuši neskaitāmas reizes ārzemniekiem Vācijā pieminēt Latvijas vārdu, ar uzsvaru norāda, ka „Tēvijas" dziesmu gars neapsīks arī tālākā emigrācijā. Visi grib tikt ASV, uz kurieni šinīs dienās jau dosies J. Ansbergs. Dubultkvartets Vācijā pat tiktāl sadziedājies, ka visi reizē pārskolojušies par traktoristiem. Nav aizmirsti arī citi praktiski arodi — piensaimniecība, šofeŗu un krāsošanas kursi.

Mākslinieku saime nākotnē skatās reālā un praktiskā pieejā, tai pašā laikā vienprātīgi apliecinot gribu ziedot savas spējas latviskās kultūras saglabāšanai.

H. M.

Pārskološanās jaunumi Eslingenā

KATRU SESTDIENU NOTIKS ATKĀRTOŠANAS KURSI — VĒL BRĪVAS VIETAS MĀJKALPOTĀJU SKOLĀ, AUTOMECHANIKĀ UN PIENSAIMNIECĪBĀ

Emigrācijā joprojām labākās izredzes tiem tautiešiem, kas pārskolojušies kādā praktiskā arodā. IRO iekārtotajos pārskološanās centros tādēļ vērojams liels kursantu pieplūdums. Eslingenā martā mācības sākās vairākās nozarēs. Pārskološanās centra vadītājs A. Āboliņš informē, ka mūrnieku, galdnieku, šūšanas un lauksaimniecības skolas putnkopības nozarē jaunus audzēkņus vairs neuzņem, bet pieteikumus reģistrē nākamam kursam, kas sāksies 15. jūnijā. Brīvas vietas vēl ir automechanikas un piensaimniecības kursos un mājkalpotāju skolā. Automechanikas kursos speciālu vērību veltīs lauksaimniecības mašīnu labošanai. Organizēs arī grupas īsākām apmācībām traktoru vadīšanā moderni iekārtotajā Virtembergas lauksaimniecības ministrijas traktoristu skolā Ludvigsburgā. Automechanikā un piensaimniecībā mācības turpināsies līdz 15. jūnijam.

Pieredze rāda, ka visātrāk no Vācijas tiek projām tie, kas apņemas strādāt lauksaimniecības nozarēs. Tādēļ arī pavasara posmā Eslingenas pārskološanās centra vadība dažādām lauksaimniecības nozarēm veltīs iespējami plašāko uzmanību. Paredzēti izbraukumi uz apkārtējām vācu lielsaimniecībām, lauksaimniecības augstskolas institūtiem, priekšlasījumi un īsākas praktiskas apmācības šaurākās nozarēs. Dārzkopībā nākamais kurss sāksies 1. aprīlī. Pieteikties var jau tagad.

Mājkalpotāju skolā, sākot ar 1. martu, mācības bija paredzētas vācu valodā, lai skolu varētu apmeklēt arī pārējo tautību DP. Izdevies tomēr izkārtot vēl šoreiz kursu tikai latvietēm. Skolā vēl ir brīvas vietas. Kursantēm dzīves apstākļi ir nesalīdzināmi labāki kā daudzās nometnēs. Plašā programma vēl papildināta ar teoriju un praksi ēdienu gatavošanā. Mācības līdz 30. aprīlim. Vairākas mājkalpotāju skolu beigušās izceļojušas un saņēmušas labi atalgotas saimniecību vadītāju vietas.

Pēdējais „pārskološanās jaunums" Eslingenā ir atkārtošanas kursi. Daudzi tautieši labprāt gribētu iepazīties ar jaunākajiem atzinumiem savā nozarē un vispār atsvaidzināt zināšanas, bet darba apstākļu dēļ garākus kursus apmeklēt nevar. Tiem tad nu turpmāk notiks praktiski atkārtošanas kursi. Daudzas mājkalpotājas no Kanādas un ASV raksta, ka tās neprot rīkoties ar dažādajiem elektriskajiem mājsaimniecības aparātiem. Eslingenā tagad varēs gūt pirmo praksi. Šie īsie atkārtošanas kursi sestdienās, un pēc vajadzības arī svētdienās, notiks dažādās nozarēs un arodos.

Pārskološanās centra vadītājs A. Āboliņš aicina izmantot vēl pēdējo izdevību Vācijā, braukt un mācīties, jo drīz izklīdīs mūsu labākie lietpratēji — apmācītāji un visiem mums, IRO aprūpei beidzoties, vienīgais iekrātais kapitāls būs zināšanas.

M.

BRANDENBURGAS CIETUMA TREŠAIS BLOKS

ŠVEICES LAIKRAKSTS ATTĒLO REPATRIANTU LIKTEŅUS

Pazīstamais Šveices laikraksts „Neue Zürcher Zeitung" publicējis rakstu seriju ar virsrakstu „Cietumnieks Vācijas krievu joslā". Tās autors, Šveices pilsonis Voldemārs Heldings, trīs gadus pavadījis NKDV apcietinājumā dažādās vietās padomju joslā, līdz viņam 1948. g. 5. septembrī izdevies izbēgt. Brandenburgas cietumā viņam 1946. g. rudenī bija izdevība uzturēties kopā ar repatriantiem uz PSRS. Šis cietums izbūvēts 1936. g. un paredzēts 7000 cilvēkiem. Tur ir īpaša nodaļa, 3. bloks, kuŗu izlieto repatriantu pārbaudēm.

Kā Hefdings raksta, repatriantu vairākums nācis no Vācijas rietumu joslām vai no Rietumeiropas zemēm. Daži nāca brīvprātīgi citus attiecīgās valdības bija izdevušas padomju militārām misijām. Zīmīgi bija tas, ka arī brīvprātīgie bija nokļuvuši Brandenburgas cietumā. Kā visās citās padomju nometnēs un cietumos, arī šeit bija NKVD pretspiegošanas nodaļa „Smerš", ar apm. 20 virsniekiem. Tie savā darbā vadījās no pieņēmuma, ka neviens normāls cilvēks negribētu labprātīgi atgriezties kādā no „tautas demokratijām". Ja to kāds tomēr dara, tad tur kaut kas nav kārtībā, un jāpieņem, ka viņu sūta ārzemju slepenais dienests.

NKVD organu „filtrēšanas darbam" lielajā Ceithainas repatriācijas nometnē bija „masu produkcijas" pazīmes. Tā kā tur gāja cauri simti tūkstoši cilvēku, individuāla izmeklēšana parasti nebija iespējama, un to vajadzēja atstāt vietējiem NKVD organiem Krievijā. Brandenburgas cietuma pretspiegošanas nodaļa turpretim veica precīzijas darbu, katru atsevišķu tur nokļuvušo cilvēku rūpīgi liekot zem palielināmā stikla.

Sevišķi traģisks liktenis bija nekrieviem no Austrumpolijas un Rumānijas apgabaliem, kuŗus PSRS anektēja 1939. un 1940. g., stāsta Hefdings. Viņi jau toreiz bija automātiski pārvērsti par padomju pilsoņiem. To pašu attiecināja arī uz Baltijas valstu pilsoņiem. Brandenburgas cietumā nokļuvušajiem atgādināja, ka viņi jau kopš 1939. vai 1940. g. esot padomju pilsoņi. Tālāk viņi uzzināja, ka vilcināšanās atgriezties viņu sovjetizētajā dzimtenē kvalificējama pēc padomju sodu likuma bargā 58 panta kā tautas nodevība. „Tikai sevišķas pretimnākšanas dēļ" daudzus bez tiesas sprieduma, uz NKVD „administrātīva lēmuma" pamata nosūtīja darba bataljonos uz Ziemeļkrieviju, Sibiriju vai Centrālāziju, bez cerībām jebkad redzēt savas ģimenes „atbrīvotajā" dzimtenē.

„Mūsu cietuma ēkā atradās apm. 200 latviešu," tālāk raksta Hefdings, „vairākumā jauni cilvēki, kas uz padomju militāro misiju solījumu pamata bija devušies ceļā uz dzimteni no Rietumvācijas DP nometnēm. Klīda baumas, ka viņiem izsūtīšanas vietā „darba bataljonos" piešķirot sevišķu priekšrocību tikt nodarbinātiem dažādos būvdarbos viņu pašu dzimtenē. Nezinu, vai tā bija patiesība, vai tikai baumas. Katrā ziņā daudzi no viņiem sarunās ar mani izteica savu rūgto vilšanos un nožēlu par to, ka bija noticējuši padomju pārstāvju aģitācijai rietumos un zaudējuši brīvību. Arī šos latviešus kādu dienu noslēgtos piena vagonos aiztransportēja nezināmā virzienā.

Ceļi, pa kuŗiem mūsu repatriantu bloka iemītnieki varēja atstāt cietumu, bija galvenā kārtā trīs. Tos, kam filtrēšanas procesā izdevās rehabilitēties, pārveda uz cietuma tuvumā esošo „repatriācijas nometni". Viņi skaitījās atbrīvoti un drīkstēja atgriezties savā dzimtenē, bet tomēr vēl sēdēja civilajā nometnē aiz dzeloņstieplēm, un vismaz ceļā caur Vāciju un Poliju viņus veda aizslēgtos vagonos stingrā apsardzībā. Otru grupu sastādīja tie, kuŗus uz izmeklēšanas pamata turēja aizdomās par nopietnākiem nodarījumiem, un tiem bija jāstājas militārā tribunāla priekšā.

Vairākumam no Brandenburgas trešā bloka iemītniekiem, pret kuŗiem neizdevās celt formālu apsūdzību, draudēja ieskaitīšana „darba bataljonos", ko nodarbināja aizsprostu, rūpniecības ierīču, dzelzceļu un citās būvēs, galvenokārt, attālos PSRS apgabalos. Šīs katēgorijas apcietinātos izsūtīja bez tiesas un noteiktas apsūdzības uz „administrātīva rīkojuma" pamata, nepaziņojot izsūtīšanas ilgumu. Bija teikts, ka viņus nodarbinās pašu arodā, un ka viņi saņems parastās algas, no kuŗām tomēr izmaksāja tikai daļu. Sliktākais tomēr bija tas, ka viņi arī pēc izsūtīšanas laika beigām bija apzīmogoti uz visu mūžu un nākotnē nedrīkstēja dzīvot Padomju Savienības robežapgabalos (pie kuŗiem pieder arī trīs Baltijas padomju republikas) vai lielpilsētās un nevarēja strādāt uzņēmumos, kam bija kāds sakars ar bruņošanos. Viņu ģimenes saites tika sarautas uz visiem laikiem."

LCK inf. noz.

Nometņu dzīve

ĶĪLES latviešu nometne saņēmusi DPACCS vēstuli: Vajadzētu norādīt neprecētiem vieniniekiem, kas sava pagaidu darba dēļ palaiduši gaŗām izceļošanas iespējas, ka viņi riskē tikt izskrīnēti, ja šīs iespējas neizlieto. Viņu pašu interesēs ir izceļot, jo jāsaprot, ka nometņu dzīvei Vācijā nav nekādas nākotnes izredzes." Direktors arī personīgi mudina izceļot gan savā iestādē, gan nometnes administrācijā nodarbinātos un DP informācijai trīs reizes nedēļā Ķīles nometnēs izdala īpašus biļetenus.

LATVIEŠI ĀRZEMĒS

Stokholmas latviešu mācītāju un draudžu delegātu gadskārtējā kopsapulcē piedalījušies 10 draudžu mācītāji un delegāti no pastāvošajām 13. Priekšnieks māc. Teriņš ziņoja, ka aizritējušā gadā apbedīti 19 tautieši, bet kristīts 51 bērns. Jāizbeidz nevēlamā parādība, ka latvieši, par savu dzīves draugu izvēlēdamies kādas citas tautas piederīgo, aizmirst savas latviešu baznīcas svētību.

• • •

Latviešu aprūpības biedrības Daugavas Vanagi Vateršeinas nodaļa Beļģijā lūdz visus turienes organizācijas biedrus un interesentus paziņot savas adreses nodaļas valdes priekšsēdim A. Vētram: Weststraat 23, Weterschein-Limburg. Turpat pieprasāma informācija.

Ziņas, kas liek padomāt daiļamatniekiem

Vācu luksa preču rūpniecība, kas ražo ādas somas, greznus apavus, tabakas preces rotas lietas un rotaļlietas, pēc eksporta speciālistu atzinuma, vairs nespēj sekmīgi konkurēt pasaules tirgū ar citu valstu rūpniekiem, ziņo „Industriekurier".

Iemesls esot tas, ka pasaules tirgū nemitīgi krīt šo ražojumu cenas, kamēr vācu greznuma preces pārliecīgas pašizmaksas dēļ nevar kļūt lētākas. Amerikā arī greznuma lietas, it sevišķi ādas izstrādājumus, ražo uz slīdošas lentes. Piemēram, Amerikā nevienu dāmu rokas somu neražo mazāk kā 1000 vai 10.000 eksemplāros uzreiz, kamēr vācieši cenšas ražot pa 50. Vācu luksa preču noiets pasaules tirgū pašlaik sasniedz tikai 7 proc., kamēr priekš kara tieši šai nozarē vācieši pārvaldīja 70—80% no tirgus. Izejvielas luksa rūpniecībai esot nodrošinātas pietiekamā mērā, bet trūkstot ideju un lētā darba spēka.

Šīs luksa preču ražotāju grūtības, kas liek padomāt arī daudzajiem latviešu daiļamatniekiem, kļuvušas tik lielas, ka lielākā daļa ādas greznuma priekšmetu izstrādātāju apsveŗ iespējas pilnīgi pāriet uz apavu un ādas apģērbu ražošanu, jo sagaida, ka krīze luksa preču tirgū vēl ievērojami padziļināsies. Kāds Ofenbachas pilsētas valdes pārstāvis — Ofenbachā pastāv 800—900 ādas preču firmas — šinīs dienās mākslas amatnieku skolas izlaiduma aktā paziņoja: „Jums labāk vajadzētu kļūt mūrniekiem vai atslēdzniekiem, jo daiļamatnieku laiks ir garām."

Tas pats laikraksts citā vietā tomēr norāda, ka arī apavu rūpniekiem Vācijā rodas arvien lielākas grūtības. Pirmazensā, kas ir viens no franču joslas apavu rūpniecības centriem, pēc DPD informācijas, noliktavās jau sakrājušies miljoniem pāru kurpju

VĒSTULES REDAKCIJAI

Modris Latvis, Bokhornā

KĀPĒC „VEIKLO ZĒNU" SAUDZĒŠANA?

Ļoti apsveicams ir Aleksandra Liepas raksts „Latvijas" 22. febr. n-rā „Veiklie zēni". Bet tī paša numura citā vietā pieminēts kāds „veiklais zēns" S., kas pagājušā rudenī no Austrālijas atsūtīts atpakaļ uz Vāciju, viņa vārds atzīmēts ar nenozīmīgo burtu S., ar kuru sākas ļoti daudzu tautiešu uzvārdi. Vajadzētu publicēt šo „veiklo zēnu" un „veiklo meiteņu" pilnus vārdus un uzvārdus un viņu nodarījumus. Ja šie mūsu „reprezentētāji" nekaunās ar savu rīcību diskreditēt savu tautu citu tautu acīs, tad mums ir tiesība zināt, kas viņi ir un kā tie mūs „reprezentē", lai no tiem varētu izvairīties.

...ās jaunumi ...genā

...ĀRTOŠANAS KURSI — VĒL BRĪ... ...LĀ, AUTOMECHANIKĀ UN ...NIECĪBĀ

Paredzēti izbraukumi uz apkārtējām vācu lielsaimniecībām, lauksaimniecības augstskolas institūtiem, priekšlasījumi un īsākas praktiskas apmācības saurākās nozarēs. Dārzkopībā nākamais kurss sāksies 1. aprīlī. Pieteikties var jau tagad.

Mājkalpotāju skolā, sākot ar 1. martu, mācības bija paredzētas vācu valodā, lai skolu varētu apmeklēt arī pārējo tautību DP. Izdevies tomēr izkārtot vēl šoreiz kursu tikai latviešiem. Skolā vēl ir brīvas vietas. Kursantēm dzīves apstākļi nesalīdzināmi labāki kā daudzās nometnēs. Plašā programma vēl papildināta ar teoriju un praksi ēdienu gatavošanā. Mācības līdz 30. aprīlim. Vairākas mājkalpotāju skolu beigušās izceļojušas un saņēmušas labi atalgotas saimniecību vadītāju vietas.

Pēdējais „pārskološanās jaunums" Eslingenā ir atkārtošanas kursi. Daudzi tautieši labprāt gribētu iepazīties ar jaunākajiem atzinumiem savā nozarē un vispār atsvaidzināt zināšanas, bet darba apstākļu dēļ garākus kursus apmeklēt nevar. Tiem tad nu turpmāk notiks praktiski atkārtošanas kursi. Daudzu mājkalpotāju no Kanādas un ASV raksta, ka tās neprot rīkoties ar žādajiem elektriskajiem mājsaimniecības aparātiem. Eslingenā šīs varēs gūt pirmo praksi. Šie īsie atkārtošanas kursi sestdienās, un pēc vajadzības arī svētdienās, notiks dažādās nozarēs un arodos.

Pārskološanās centra vadītājs A. Āboliņš aicina izmantot vēl pēdējo izdevību Vācijā, braukt un mācīties, jo drīz izklīdīs mūsu labākie lietpratēji — apmācītāji un visiem mums IRO aprūpei beidzoties, vienīgais iekrātais kapitāls būs zināšanas.

M.

Ziņas, kas liek padomāt daiļamatniekiem

Vācu luksa preču rūpniecība, kas ražo ādas somas, greznus apavus, tabakas preces, rotas lietas un neļtas, pēc eksporta speciālistu atzinuma, vairs nespēj sekmīgi konkurēt pasaules tirgū ar citu valstu rūpniekiem, ziņo „Industriekurier". Iemesls esot tas, ka pasaules tirgū nemitīgi krīt šo ražojumu cenas, kamēr vācu greznuma preces pārliecīgas palielināšanas dēļ nevar kļūt lētākas. Amerikā ar greznuma lietām, it sevišķi ādas izstrādājumu, rakstu slīdošas lentes. Piemēram, Amerikā nevienu dāmu rokas somu nerazo mazāk kā 1000 vai 10.000 eksemplāros uzreiz, kamēr vācieši cenšas ražot pa 50. Vācu luksa preču nozares pasaules tirgū pašlaik sasniedza tikai 7 proc., kamēr priekš kara tieši šī nozare vācieši pārvaldīja 70—80%. no tirgus. Izejvielas luksa rūpniecībai esot nodrošinātas pietiekamā mērā, bet trūkstot ideju un lēta darba spēka.

Tas luksa preču ražotāju grūtības kas liek padomāt arī daudzajiem latviešu daiļamatniekiem, kuru skaits lielas, ka lielākā daļa ādas greznuma priekšmetu izstrādātāju apsver iespējas pilnīgi pāriet uz apavu un ādas apģērbu ražošanu, jo sagaida, ka krīze luksa preču tirgū vēl kļūs nopietnāka. Kāds Ofenbachas pilsētas valdes pārstāvis — Ofenbachā pastāv 800—900 ādas preču firmas — šīnīs dienās mācīja amatnieku skolas izlaiduma aktā pateicis: „Jums labāk vajadzētu kļūt murniekiem vai atslēdzniekiem, jo pieprasījums pēc tiem ir garām." Tas pats laikraksts citā vietā frāmer norāda, ka arī apavu rūpniekiem Vācijā rodas arvien lielākas grūtības. Pirmazensā, kas ir vācu franču joslas apavu rūpniecības centriem, pēc DPD informācijas, likvidēšas jau sakrājušies miljoniem pāru kurpju.

VĒSTULES REDAKCIJAI

Modris Lātvis, Bokhorna

KĀPĒC „VEIKLO ZĒNU" SAUDZĒŠANA?

Ļoti apsveicams ir Aleksandra ... pas raksts „Latvijas" 22. febr. ... „Veiklie zēni". Bet tī pašas ... „cittā vietā pieminēts kāds ... zēns" S., kas pagājušā rudenī Austrālijas atsūtīts atpakaļ ... uz ... „veiklo zēnu" ... ar kuru sākas ... dzu tautiešu uzvārdi. Ja ... meitenu" pilnus vārdus ... „reprezentētājs" ... tautu acīs, tad mums ir ... „" lai no tiem varētu ...

Vai gleznām sekos latviešu balets?

GRAFIĶI S. VIDBERGU AICINA UZ HĀGU — HOLANDĒ LABAS IZREDZES MŪSU ĀRSTIEM

No Amsterdamas Vācijā uz dažām dienām bija ieradies DP gleznu izstādes organizētājs A. Prande, lai IRO štābā Bad-Kisingenā noskaidrotu iespējas gleznu klāstu vēl papildināt un saņemtu norādījumus par skates rīkošanu Hāgā vai Briselē un tad Parīzē un Londonā. Ar izstādes panākumiem A. Prande vairāk nekā apmierināts.

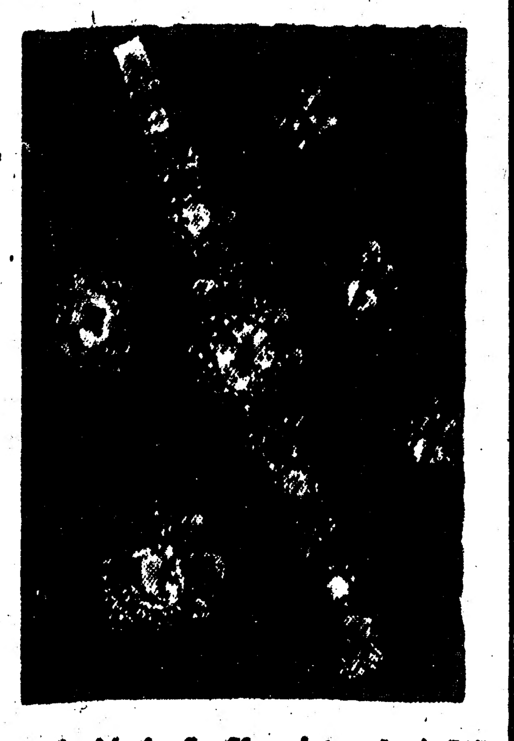

Sudrabkaļa L. Upenieka darinātās latviskās rotas DP izstādē Amsterdamā.

„Visi 10 Amsterdamas lielākie laikraksti," izgriezumu un recenziju tulkojumu kaudzi šķirstot, stāsta A. Prande, „ievietojuši par DP gleznu skati plašas un ļoti labas atsauksmes. Holandes ievērojamākie mākslas kritiķi atzīst, ka no DP gleznotājiem varot daudz mācīties. Tā kā izstādē dominēja Baltijas valstis, tad, protams, par latviešu, igauņu un lietuviešu gleznotājiem un grafiķiem holandieši rakstīja visvairāk. Izstāde ļoti labi apmeklēta, un daudziem holandiešiem DP problēma tikai tagad kļuvusi skaidra. Arī nākotnē, kad kādreiz dzīvosim brīvā Latvijā, ar Holandi mums varēs veidoties viscieśākā sadarbība mākslas dzīvē. Holandieši tagad pazīst mūsu glezniecību un ir par to ļoti labās domās. Holandē var vērot lielu interesi par Parīzes strāvojumiem. Tādēļ ievērību izpelnījās igauņu modernisti. Par grafiķi S. Vidbergu speciāli interesējās kāda Hāgas izdevniecība, solīties aicināt darbā uz Holandi vai vismaz lūgt, lai S. Vidbergs ilustrētu dažas grāmatas. Holandes grafiķu biedrība nolēmusi uzņemt baltiešu grafiķus par goda biedriem.

Izstādes panākumi solās pavērt iespējas arī citās mākslas nozarēs. Esmu ievadījis sarunas par latviešu baleta viesizrādēm Hāgā. Varbūt nākotnē varēs iekārtot arī pārējo mūsu mākslinieku viesošanos. Jaunums holandiešiem bija mūsu daiļamatniecības ražojumi. Lielais Amsterdamas laikraksts „Trouw" atzīmē izstrādājumu senās un tautiskās formas. Ap daiļamatniecības priekšmetu novietni vienmēr pulcējās apmeklētāji, un līdz izstādes slēgšanai 7. martā visi priekšmeti noteikti būs izpārdoti. Tagad saņemta oficiāla Holandes finanču ministrijas atļauja gleznu un daiļamatniecības priekšmetu pārdošanai. Interesenti pieteikušies arī vairāku gleznu pirkšanai, bet tā kā izstāde turpināsies Hāgā vai Briselē un vēlāk Parīzē un Londonā, pirmā gājienā mēs nevaram „izpārdošanu" atļauties. Vieglāk tas ir daiļamatniecībā, kur drīzumā saņemsim jaunus darbus.

Latviešu kolonija Holandē koncentrējas Utrechtā. Tie latvieši, ar kuriem tikos, ar dzīvi apmierināti. Latviešu ārsts Makstinieks pat izsaka domu, ka mūsu medicīnas lietpratējiem vajadzētu nopietnāk painteresēties par izceļošanu uz Holandi. Jautājumu individuāli kārtojot, esot iespējams saņemt iebraukšanas atļaujas un darbu savā profesijā. No Holandes varot viegli izceļot uz kolonijām un iegūt tur ļoti labi atalgotas vietas. Vairākas latvietes strādā Sarkanā krusta laboratorijās, kur ražo pēc pilnīgi jauniem paņēmieniem asins plazmu pulvera veidā, piemērotu visām asins grupām.

Dzīves dārdzība Holandē tomēr ir diezgan liela, un, lai atļautos visu to, ko bagātīgi piedāvā lielo veikalu skatlogi, vajaga guldenus, kas pat centīgā darbā tik viegli neripo."

M.

Miris Valdis Igals

Traģisks nelaimes gadījums izrāvis no mūsu rindām pašā dzīves briedumā Valdi Igalu, vienu no klusajiem, apdāvinātajiem jaunākās paaudzes latviešu darbiniekiem. Viņš Latvijā bija ārlietu ministrijas preses nodaļas sekretārs, bet trimdā viens no aktīvākajiem Eslingenas kolonijas organizētājiem, būdams arī pats pirmais latvietis, kam tais laikos, kad uz DP vēl raudzījās ar vislielākajām aizdomām, uzticēja UNRRAs apgabala vienības vicedirektora posteni. Pēc tam, kad bija pildījis vairākus citus atbildīgus amatus UNRRĀ un vēlāk IRO, viņš pēdējā laikā bija atgriezies savā īstajā darba laukā, ieņemdams svarīgu posteni IRO amerikāņu joslas galvenā štāba informācijas daļā.

Tikai 34 gadu vecumu piedzīvojušais Valdis Igals uzaudzis diplomātu ģimenē, studējis Francijā, ieguvis plašas zināšanas un neikdienišku māku svešās valodās, kas šais grūtajos laikos padarīja viņu sevišķi piemērotu latviešu interešu pārstāvēšanai citu tautu priekšā. Šo uzdevumu viņš veica ar dziļu nopietnību, bez personīgas reklāmas un cenšanās aizvirzīties citiem priekšā. Viņa nāvi nožēlo ne vien ģimene, bet visa latviešu un cittautu DP preses saime, kas arvien atrada dzirdīgas ausis, kad bija jālūdz Valda Igala palīdzība.

Taisni brīdi, kad Valdis Igals gatavojās ar kundzi un mazo dēlu izceļot uz ASV, nejaušs nelaimes gadījums, izslīdot uz kāpnēm, viņu izrāva no mūsu vidus. Viņš mira Bad-Kisingenā naktī no trešdienas uz ceturtdienu. Apbedīšana notiks Eslingenā svētdien.

Jāatpūšas, jānogaida . . .

VELTAS TOMAS VĒSTULE „LATVIJAI" NO KANADAS

„Atpūties, atpūties," teica manējie, vērodami, ka ne guļu, ne ēdu, kā nākas. Taču ik dienas redzēju avīzēs sludinājumus, ik dienas dzirdēju no lāga veckanādiešiem padomu: „Prově dabūt pārī taima džobu, raizīsi labu moneju." Tas nozīmēja — lūko tikt veikalā par pārdevēju svētku starplaikā, labi pelnīsi. Un es āvu kājas uz pilsētu

Mūsu nomale — Kalderi ir tepat vai stundas braucienā no pilsētas veikalu un iestāžu centra, kas ir triju četru ielu krustojums ar vairāku stāvu celtnēm. Stingri sala, un, skriedama gar Karaļa Edvarda viesnīcu, pamanīju logā baltu papīra strēmeli: „Meklē trauku mazgātājas." Ja ne citādi — tad to, nodomāju; un tomēr nesākdama taisnāko ceļu uz darba pārvaldi, iespruku lielā preču nama „Woodwards" četru viru durvis, kas aicināja siltumā. Sešu stāvu nams, pieci preču pilni: no visāda veida pārtikas, sākot ar svaigām cūku kājiņām pagraba telpā, līdz nerca kažokiem, putekļu sūcējiem un tepikiem piektajā stāvā. Kāda dekorētā un izpostā telpā garā, kārnā eglē dega visu dardedzes krāsu elektriskās spuldzītes. Lielā krēslā omulīgi sēdēja Santa Claus, Ziemsvētku vecītis, un, sarkanbaltā krietnā kažokā un veselīgā smaidā tērpies, usklausīja mazo kanādiešu lūgumus, sūdzības un vēlmes. Pēc kopējās dziesmas saldumu saiņi gāja no rokas rokā — bez liela prieka, bez jūsmīga paldies. Bērni bija izlepuši šai zemē.

Vai nu gaisma bija par spalgu, vai par ciešu biju skatījusies žilbinātājos eglītes karuļos — manas acis piemilza ar miglu, un dauri tai vīdēju pulku bērnu — mūsu Rīgas Armijas ekonomiskā veikalā, viņos, labajos gados . . . Apsirtusies uz papēža, noskrēju pa ērtajām kāpnēm kā spole — uz darba pārvaldi!

„Vai kāda meklē kantoristes vietu?" — laipni uzvaicāja ierēdne mums, rindā sasēdušām darba meklētājām. Mani daudzie dokumenti dāmas uzjautrināja. Jautājumi bira kā no pārpilnības raga: kur un kad, kas un kā? Jā, un vai es precējusies? Sievām te darbu nedeva, saudzējot neprecētās bezdarbnieces. Mana atbilde bija īsa — kaut kur aiz dzelzs priekškara, varbūt, vēl dzīvo tas, kurš reiz bija mans vīrs . . .

Man lika klabināt rakstāmmašīnu, iznākumi apmierināja Labi, kantoriste es varētu būt, bet viņiem nebija pieprasījumu — patlaban, protams. Un man bija jāzina, ka ik uz vietu reflektēja pulks jaunu Kanādas komercskolas meiteņu, bez tam šai prērijų provinces pilsētā nebija daudz biroju. — Es biju ar mieru būt pārdevēja veikalā, un dāma, kas bija pēc kārtas jau trešā intervētāja, saldi smaidīja: vai es zinot preču nosaukumus, piemēram — kā angliski sauc lakatu? — Kad es lūkoju tāpat atsmaidīt, noberdama vārdu rindu, viņa uzvaicāja: vai es jebkad esot pārdevēja bijusi? — Nē. Un es vaicāju, vai nevarētu tikt kādā šūšanas darbnīcā, jo viss, kas attiecas uz drānu pagatavošanu, manu interesi jau senlaikus saistījis. Bet man nebija apliecības, ka protu šūt . . . Un ceturtā kundze ar lielisku sportistes smaidu bija tieša: ārsta ģimene meklē mājkalpotāju, jūs, bijusī ārsta sieva, tur būtu īstā vietā, ko? — Es zināju, ka man jāatceras: kas es esmu un kur atrodos . . . Labprāt, teicu, ja darba stundu ilgums būtu ierobežots; tagad, kur tās sākas septiņos rītā un ieilgst naktī, man nebūs iespējams vakaros rakstīt, kaut vai vēstuli mūsu laikrakstam Vācijā. — „Es mazgāšu traukus," — nolaidu prasības uz pēdējo. Nebija, diemžēl, piedāvājumu. Man iedeva izpildāmas veidlapas un darba pārvaldes karti un teica: „Pārdomājiet par mājkalpotājas vietu un paziņojiet. Jūsu apliecības un pieredze ir lieliski, bet — saprotiet, jūs esat tikko iebraukusi . . ." Es sapratu, mēs smaidīdamas atvadījāmies.

Nē, es negāju Karaļa Edvarda viesnīcā, lai kļūtu par trauku mazgātāju. Ja man neizdodas kāpt tik augstu, kā esmu nolēmusi, es lūkoju tikt drusku augstāk. Otrā dienā, pēc nemierīgas nakts, drāzos uz Edmonton Yournal redakciju: tā un tā. Mani laida pie redaktora, kurš bija laipns un ieinteresēts, bet viņa redakcija esot divkārši pārpilna: kara laikā vīriešu kārtas darbinieku vietā pieņemtas sievietes un no kara tagad atnākuši arī vīrieši. Bet rakstus viņš prasīja, un taisnā ceļā veda uz sieviešu nodaļu, kur četras piecas dāmas darināja laikrakstam sieviešu lapu. Mēs sapratāmies uz vietas, runājām krietnu stundu, tiku aicināta nākt preses kluba sanāksmēs. Bet ko šie labumi līdzēja, ja darba man te nedeva? — Darbu es dabūšu, viņas droši ticēja, un kādu vēl, ar manām spējām, vairākām valodām, bez bēdas!

Trešā dienā tikko neaizgāju par mājkalpotāju. Mana allaž prātīgākā māsa domāja, ka taisni mājkalpotājas darbs esot tas, kas dod lielāko izpeļņu: 45 dol. pie visa brīva. Kura ierēdne to varot atlicināt? Man taču virtuvē patīkot labāk nekā kantorī? Jā, bet savā! Šoreiz milzu limuzīnā atbrauca kundze ar dēlu mani apskatīt, mūsu paziņa to bija sūtījusi. — „Cik interesanti, jūs esat tā eiropiete, par kuru vakar laikrakstā bija tik jauki pastāstīts. Vai jūs tiešām tik ļoti mīlat savu dzimteni, vai pie krieviem ir ļauni, vai Kanāda jums patīk?" — viņa jauki tērzēja, bet es vēroju, cik nodilis viņas kažoks, apskatīju dēlu, kas šopavasar beidz medicīnas studijas, zināju, ka otrs būs advokāts, un jau redzēju, kā gludinu, cepu, vāru no rīta līdz vakaram, kā mani rāda visiem kā jaunpirktu kanāriju. Es būtu teikusi jā, bet mana Kanādas māsa paskatījās mani tik baltām acīm, ka nobijos — sāks vēl šķielēt un paliks vecmeitās. Uz brīdi atvainojos sabiedrībai un virtuvē māsai apsolījos, ka neiešu par kalponi. Laipnā atbraucēja saprata manu vilcināšanos. Topošajām ārstam atvadoties bija tik saltā, nevarīga roka — āk kungs! Un visu nakti man bija jādomā par tiem ārstiem, kas izceļo kā mūrnieki, un par tiem, aiz dzelzs priekškara, kas strādā darbu, trīcēdami par savu dzīvību.

Bet man — man jāatpūšas, jānogaida — „ar manām spējām un pieredzi . . ."

Edmontonā, februārī.

Velta Toma

Kā mēs šeit dzīvojam

Lielākā daļa no tautiešiem, kas līdz šim aizbraukuši uz ASV, izvietota lauksaimniecības darbos Vidējo rietumu štatos. Tagad, kad aizbraucēji savās jaunajās dzīves vietās jau kaut cik iekārtojušies, sāk pienākt pirmās viņu „darbdienu" vēstules. Ar ļoti retiem izņēmumiem tās pauž apmierinātību, un ir gadījumi, kad cilvēki, kas līdz šim lauksaimniecībā nav strādājuši un pirmajās dienās jaunajā un nepierastajā darbā jutuši it kā vilšanos, pēc dažām nedēļām runā citu valodu. Aptuvenu ieskatu par darbu lauksaimniecībā ASV Vidējos rietumos sniedz kāda ierēdņa vēstule, kas rakstīta 17. februārī mēnesī pēc ierašanās ASV.

Rakstītājs pastāsta, ka Aijovas štatā tobrīd esot 50—60 cm dziļš sniegs, temperatūra ap — 10 līdz — 15° C, bet dienās laiks saulains. Ar darbu jau esot aprasts, un tas šobrīd pastāvot no lopu apkopšanas un darba rīku pielabošanas. Sākuma atalgojums — 80 dolaru mēnesī, divu istabu dzīvoklis, 15 olas un 1,5 l krējuma nedēļā, 2 l piena dienā un gaļa. Pārējais, piemēram, cukurs, milti, sviests utt., esot jāpiepērk. Rakstītāja ģimenē vēl sieva un zēns, un viņš pārliecinājies, ka ģimenei iztiku nodrošinās ar savu darbu vien arī kā laukstrādnieks.

Vēstules autors bijis pirmais iebraukušais DP plašā apkaimē. Sagaidīšana bijusi gādīga. Pirmajā svētdienā mācītājs baznīcā jaunos iemītniekus iepazīstinājis ar draudzi, un draudzes locekļi tos apdāvinājuši gan ar mājturības priekšmetiem, gan ar gultas veļu un pārtikas vielām. Sadāvināti ap 30 dažāda satura saiņi. Daži kaimiņu farmeri izteikuši vēlēšanos izprasīt arī sev DP strādniekus, bet meklējot tādus, kas prastu angliski. Tuvākā latviešu ģimene no rakstītāja dzīvojot 150 km.

TAUTIEŠU LABĀ

Šo mēnesi Vācijā gaida ierodamies ASV Nacionālās evaņģēliskās apvienības pārstāvi un Baltijas evaņģēliskās misijas ģenerāldirektoru latviešu mācītāju O. Blūmīti, kas piedalīsies 1800 baltiešu ģimeņu izraudzīšanā izceļošanai uz ASV. O. Blūmītis veltījis daudz pūļu un līdzekļu palīdzībai tautiešiem Eiropā. Par paša līdzekļiem, ko ieguva, pārdodot savu ģimenes mājiņu, Blūmītis apceļoja 37 ASV štatus un runāja 500 pilsētās, lai pievērstu amerikāņu interesi DP jautājumam. O. Blūmītis paliks Eiropā ilgāku laiku. Attēlā viņš redzams savas ģimenes vidū, ar kundzi un abiem bērniem — 5. g. v. Arturu un 2 g. v. Andreju.

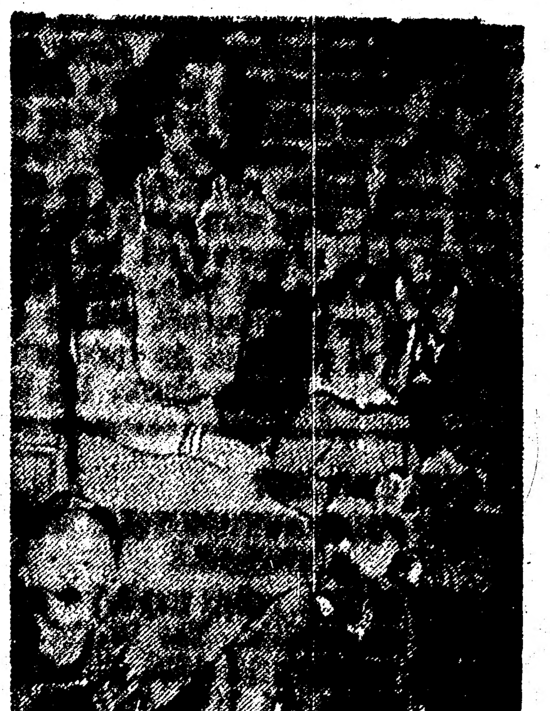

„LIDOJOŠIE VAGONI" APGĀDĀS BERLĪNI

KO DOMĀ UN JŪT APLENKTĀ PILSĒTĀ

Berlīne mostas no pelēcīgi miglainās ziemas ar tukšuma sajūtu māgā. Lai gan kopš lielajām maģistrāta vēlēšanām un krievu radio torņu spridzināšanas franču sektorā nekas sevišķi uztraucošs nav atgadījies, neviens ilgam mieram saskaldītajā un bloķētajā pilsētā lāga negrib ticēt. Kaut arī lielo transportlidmašīnu tīkamā rūkšana virs dūmakainās lielpilsētas joprojām ir meldija, ar ko berlinieši aizmieg un atmostas, īstas drošības sajūtas nevienam nav. Kaut kam jānotiek. Kaut kas notiks. Bet kas?

Dienas temats sarunām pazemes dzelzceļā un joprojām labi apmeklētajās Kurfirstendamma kafejnīcās ir ģen. Kleja gaidāmā demisija. Ne no kā Berlīnes rietumu sektoros tā nebaidās, kā no amerikāņu politikas maiņas. No vienas puses, katrs zina, ka pamest Berlīni krieviem amerikāņi nevar aiz politiskiem apsvērumiem un tīra prestiža dēļ, no otras puses, joprojām tautai nav ticības, ka gaisa tiltu varēs turpināt bezgalīgi un ar to vien segt nepieciešamāko preču patēriņu.

Līdz šim slavenais gaisa tilts gādāja tikai par berlīniešu vēderu. 1 miljons tonnu preču pievesta pa gaisu kopš 1948. g. jūnija beigām, kad pēc ģen. Vedemejera ierosinājuma sāka šo operāciju ar segvārdu „Vittles". 90% preču bijusi pārtika. Janvārī un februārī sasniegti jauni rekordi — pat līdz 7000 t dienā. Neraugoties uz šiem neticami labajiem rezultātiem, berlīniešu vēders joprojām pustukšs. Pagājušā pusgadā radušās vajadzības, ko gaisa tilts nespēj apmierināt. Drēbes un apavi novalkājušies, degvielu krājumi izsīkuši, būvmateriāli nepienāk, fabrikām un satiksmes tīklam vajadzīgi remonti. Lai cik bezrūpīgu seju un paļāvīgu smaidu berlīnieši rāda katram svešiniekam, patiesību neviens nemēģina noliegt — Berlīne ir un paliek aplenkts cietoksnis.

Uzskats, ka Klejs ir šī cietokšņa komandants, tik pamatīgi iesakņojies, ka pašreizējās baumas, ko apstiprināja arī Berlīnes amerikāņu raidītājs, ka militārgubernātors jau maijā vai jūnijā Vāciju atstās, berlīnieši izjūt kā personīgu neuzticības izteikšanu viņu cīņas sparam. „Ko tad mēs darīsim, ja Klejs aizies?" tie nesaprašanā vaicā viens otram un pilnīgi piemirst, ka gaisa tiltam un Berlīnes politikas noteikšanai centrāle neatrodas ne Tempelhofā, ne Tīrgartenā, bet gan vienīgi Vašingtonā. Vienalga, vai nu lieku reizi pierādīsies, ka Klejs tomēr paliek, vai arī šis ģenerālis, kas pagājušā gada jūnijā visā nopietnībā sagatavoja tanku kolonnu, lai ar varu lauztu krievu blokādi, patiešām kļūs par privātpersonu — Berlīnes gaisa tiltu turpinās. Tas jau pat visai drīz var sasniegt 15.000 t kapacitāti 24 stundās, un mērķis, kam amerikāņi gatavojas, ir piegādāt berlīniešiem līdz 30.000 t preču diennaktī.

Kā to cer panākt? Jāzina, ka pašā sākumā, kad Klejs pieprasīja gaisa palīdzību bloķētajiem $2^1/_2$ miljoniem berlīniešu, viņš noteica preču daudzumu augstākais uz 700 t dienā un visu operāciju paredzēja divu mēnešu periodam. Klejs cerēja, ka ar to krieviem būs parādīti zobi un tie blokādi izbeigs. Ka gaisa tilts būs jāuztur visu ziemu, par to vēl 1948. g. augustā neviens Berlīnē nesapņoja. Bet ģenerālmajors Tenners, ko iecēla par gaisa tiltā komandieri, domāja citādi. Pagājušā karā viņš organizēja gaisa tiltu pāri Himalajiem uz Ķīnu, kur japāņi bija ieslēguši ģen. Vedemejera divīzijas. Kad amerikāņu gaisa spēku komandieris Eiropā ģen. Lemejs viņam uzdeva sagatavoties apgādāt Berlīni ar pārtiku, ģen. Tenners Vācijā ieradās ar 700 vīru speciālistu štābu. Klejam esot aizrāvusies elpa, kad viņš iepazinies ar piedzīvojušā gaisa transportu komandiera plānu. Paredzēto izdevumu kopsumma bijusi astronomiska. „Tie taču ir veselas armijas izdevumi ofensīvas laikā," mēģinājis iebilst Vācijas militārgubernators. „Gluži pareizi," atbildējis ģen. Tenners, „šis ir karš — aukstais karš, un karā ar naudu nerēķinās . . ."

Pirms blokādes Berlīnei pa zemes un ūdensceļiem dienā piegādāja 15.000 t preču. Ar šo daudzumu varēja iztikt, bet lai īsti dzīvotu, Rietumberlīnei vajaga vismaz 20.000 t. Paēdusi un apģērbusies tā būtu ar 30.000 t diennaktī. Tennera rēķins bija vienkāršs — ar sagrabinātām karalaika lidmašīnām, kuru celtspēja bija tikai 3 t, šo daudzumu nekad nevar sasniegt. Tāpēc vecā divmotorīgā „Dakotas" tipa vietā stājās „Duglass C 54", kas vienā lidojumā paceļ 10 tonnu. Bet arī ar šo tipu, kas konstruēts 1939. g., varētu sasniegt augstākais 15.000 t diennaktī — ja izdotos 3 lidlaukos nosēlināt, izkraut un startēt atpakaļlidojumam 1500 „C 54" mašīnas. Gluži cita iespēja rodas ar visjaunāko amerikāņu transportlidmašīnu tipu — milzīgo „Globemaster", kas uzņem 25 t, — mazliet vairāk nekā parastais dzelzceļa preču vagons.

Ģen. Lemejs cer, ka jau šai vasarā būs pietiekami daudz šo „lidojošo vagonu". Berlīnieši arī cer, bet lāga tam netic. Tiem drīzāk iespējama liekas krievu politikas maiņa. No Karlshorstas krievu virspavēlniecības štāba nāk nepārbaudāmas ziņas, ko Sokolovska agresīvai politikai pienācis gals. Esot uzvarējis krievu komandiera politiskais padomdevējs Semjonovs, kas cerot ar mērenu un vāciešiem labvēlīgu kursu atvērt durvis komūnismam uz Rietumvāciju. Lai to panāktu, vispirms jāatver ceļš uz Berlīni. Kamēr tas nenotiks, berlīnieši jozīs jostu vēl ciešāk un tāpat celsies divos naktī, lai paspētu uzvārīt kafiju brokastīm, smiesies un lādēsies par SED, kas te saucas tikai „Sovietische Einheitspartei", un nīdīs visu, kas nāk no Maskavas.

Gs.

ZELTA DRUDZIS SOMIJĀ

Īsts zelta drudzis sācies Somijā pēc tam, kad daži zelta meklētāji dažās stundās izskalojuši 3 kg zelta no Inaras upes gultnes Lapzemē. Nodibināta jauna sabiedrība, kas pavasarī grib sākt pārmeklēt upes gultni ar modernām mašīnām, bet pašlaik uz ziemeļiem dodas daudz dēkaiņu, kas grib izmēģināt laimi, iekām sabiedrība nosmels krējumu.

Oriols audzē rozes, bet princese Elīzabete inscenē komēdijas

Ka agrākais britu premjērs Vinstons Čērčils mīl gleznot, tas daudziem zināms. Bet maz ir to, kas zina, ka ar glezniecību labprāt nodarbojas arī ģenerālis Eizenhauers. Viņa eļļas gleznas piedzīvojušas pat vairākas izstādes Savi „jājamie zirdziņi" ir arī citiem valstsvīriem. Tā Francijas valsts prezidents Oriols kaislīgi mīl puķes un visu brīvo laiku velti rožu kopšanai. Turpretim ministru prezidents Kejs ir teicams karikatūrists. Viņa bibliotēkā atrodas vairāki sējumi asprātīgu zīmējumu, kuros attēloti pārējie valdības locekļi vai diplomāti. Šīs karikatūras radušās, galvenokārt, sēžu vai apspriežu laikā. Austrālijas ārlietu ministrs Dr. Ivets vaļas brīžos labprāt mīl saimniekot virtuvē. Par sevišķu dārgumu viņš uzskata savu 18. gadsimteņa pavāru grāmatu komplektu.

Padomju delegāts pie Apvienotajām Nācijām Maļiks ir labs japāņu kokgriezumu pazinējs. Bez tam viņš vāc arī vēsturiskus ieročus un lasa japāņu laikrakstus oriģinālā. Itālijas ārlietu ministrs grāfs Sforca krāj dārgas miniatūras. Visdīvainākā izklaidēšanās ir Portugales valsts prezidentam Salazaram. Viņš atpūšas, stundām ilgi risinādams sarežģītus augstākās matemātikas uzdevumus. Lai gan Haidarabadas nizamu uzskata par visbagātāko cilvēku pasaulē, viņš priecājas kā bērns, ja kāds laikraksts iespiež viņa piesūtīto lirisko dzejoli un par to samaksā honorāru. Edinburgas hercogs no jūrnieku laikiem iemīlējis ķēgeļu sportu, bet viņa laulātā draudzene, Lielbritanijas troņmantiniece princese Elīzabete, ar galma dāmu palīdzību mīl inscenēt komēdijas un nelielas rēvijas, ko tad izrāda lūgtiem viesiem.

Nekrologs Karnevālam

„Ķekatas lēkāja raibos vieplos"
J. Medenis

Pelnu dienā es to ieraudzīju skatlogā — trīsstūrainu sudraba cepurīti ar rožainu strausa spalvu. Ak, sudrabs gan bija tikai papīrs un tāpat spalva, kas skuma kā novītis ceriņzars. Bet man kaut kā sametās žēl. Es iegāju veikalā, kur apaļīga pārdevēja gurdām acīm patlaban nokopa fašinga vizuļus, un pieprasīju sīko cepurīti. Viņa to man pameta izbrīnēta un drusku no augšas, — šādām blēņām viņas acīs vairs nebija nozīmes. Karnevāla laiks bija beidzies. Mazie pelnu maisiņi, ko nerātni bērni šodien manījās piesiet pieaugušajiem pie svārkiem, atgādināja, ka pēc īsajiem karnevāla priekiem atkal jānes tālāk rūpju pauniņa.

Pārnesu cepurīti mājās un uzkāru Bismarka bildei, ko saimniece nikni šarga pie manas istabas sienas. Bet ar to nekas nebija glābts, ne līdzēts. Dzelzs kanclera gars tāpat palika šeit, bet mazā cepurīte arī tagad neieguva jēgu. Par velti viņa bija nākusi pasaulē: priecīgo ākstu gājienā viņa nebija piedalījusies, nevienu seju tā nebija pārvērtusi vienas nakts ilūzijā, un tagad ar to pat nesaistījās atmiņas.

Tikai tagad atskārtu, ka šogad, kad Vācijā pirmo reizi pēc ilgiem gadiem atkal vēl karnevāla princi, neesmu bijusi ne blondu Karmenu, ne tumšmatainu eņģeļu, priecīgu mūku vai skumīgu klaunu pulkā. Kā raibu lupatu lelles man garām bija aizdejojuši ļaudis, kas gribējuši priecāties.

Pirmās karnevāla zīmes manīju papīra siržu virtenēs mazajā kafejnīcā Frankfurtē, pret kuru vieglprātīgo šūpošanos divtik svinīgi un stingri šķita viesmīļa Poldija nopietnie vaibsti.

„Jo, de šēn fašingsceit fongt's an," viņš drūmi teica, ar dvieli nogaiņādams no galdiņa druskas, kuru tur nebija.

Taču plašo Hesenes lielpilsētu karnevāls nejaudāja pieraibot un pieklaigāt, pāri drupām nesniedzās priecīgo lukturu vijas. Bet papīra zvaigznes un sirdis šūpojās katrā krodziņā, jo bija karnevāla laiks, un arī tam ir sava kārtība, kas jāievērojas katram vācietim.

Sīvākās konfeti un serpentīna kaujas gan notika mazajā Heidelbergā pie Nekāras, kur četras nedēļas nerimās bērnu masku balles, „atklātās ākstu sapulces", „niekalbju gājieni" un citi fašinga likumīgie prieki. No malas skatoties, tā bija it kā aizgūtnīga plunčāšanās varmācīga prieka plūdos, viltus spožums un mānīga jautrība, bez masku spēles grācijas un viegluma. Bet varbūt, ka senāk šie ļaudis priecājušies īstāk, varbūt D-markas ēna gulēja pār šo papīru greznību. Un ne jau šī ēna vien. Kāda maza meitene uzsūtīja debesīs zilu gaisa balonu ar vēlējumos: „Kaut mans tētis pārnāktu!" Vastlāvja dienā liels ākstu parādes gājiens, pa priekšu jājot fanfaras pūtējam baltā kumeļā, iesoļoja Rātsnama laukumā, kur nodeva no rātsnama vēlīgi iznākušajam birģermeistaram pilsētas atslēgu — glabāšanai līdz 1. janvārim 1950. gadā.

Tas nozīmē, ka kopš tās dienas cilvēkiem vairs nav atļauts rēkt zvēru balsīs un greznoties raibiem vieplļiem. Tas nozīmē, ka no dažas velna maskas ikdienā izlien lādzīga pilsoņa seja, bet dažs zeltains plīvurs nokrīt no raganas vaiga.

Vakar noņēma papīra siržu vijas no sienām mazajā Frankfurtes kafejnīcā.

„Aus išt's," teica Poldijs, ar dvieli norausdams no galdiņa drupatas, kuru tur nebija.

Taču visapkārt redzu rēgojamies visas tās pašas maskas, kuras mēs nēsājam diendienā, it kā dzīve būtu liela luga, kur katram jābaidās izkrist no lomas.

Rita Liepa

Zinaida Lazda

BRĪŽI

Ir tikai daži brīži,
Kas gaiši spīd,
Kad visa dzīves tumsa
Tev garām slīd.

No kāda drauga vaiga,
No kādas sirds
Nāk nezūdama gaisma
Un lēni mirdz.

Pār bērnu māte liecas,
Pār sievu vīrs,
Pār šķirtu ceļinieku
Līst lietus tīrs.

No tālām senām dienām
Spīd labais stars;
Pret nezināmo rītu
Iet paļaudamies gars.

Kā varam sevi morāli apbruņot

Pēdējos gados esam iepazinušies ar dažādiem pasaules uzskatiem un ideoloģijām, pazīstam komūnismu, nacionālsociālismu, fašismu un citus „ismus", bet maz ko vēl zinām par kādu jaunu kustību, kas pamazām, bet neatlaidīgi izplatās kristīgā un kultūras pasaulē. Tā ir morālās apbruņošanās kustība (angliski — Moral Re-Armament, vāciski — Moralische Aufrüstung). Šīs kustības tēvs ir Dr. Franks Buchmans, kas pirms vairāk nekā 10 gadiem iepazīstināja atklātību ar jaunās kustības pamattezēm — mīlestību, godīgumu, tīrību un pašaizliedzību kā katra cilvēka personīgajā, tā sabiedriskajā, valstu un tautu savstarpējā dzīvē. Kustības mērķis — aicināt visu kristīgo cilvēci cīņā par garīgo atdzimšanu kristietības garā, lai posta un ļaunuma nomocītai pasaulei reiz nestu mieru un gaišāku nākotni.

Šī kustība jau radusi plašu atsaucību. Kad pagājušā gada vasarā notika kustības starptautiskā konference Šveicē Ko (Coux) pilsētā, uz to savus delegātus bija sūtījusi 31 valsts, kopskaitā pāri par 2300 personām. Reprezentētas bija visdažādākās šķiras un profesijas. Kustībai kalpo plašs ilustrēts žurnāls angļu valodā — „New World News", uzrakstītas un izrādītas vairākas lugas ar piemērotu tendenci.

Morālās apbruņošanās kustība savus tīri ētiskos principus popularizē visplašākās ļaužu šķirās, aicina ikvienu sekot tās mērķiem. Tā aicina nekritizēt vienmēr tikai citus, neaprunāt un negaidīt vienmēr citu palīdzību, bet ikkatram pašam ikdienas dzīvē, ģimenē, darbā, sabiedrībā allaž ievērot 4 galvenos principus. Protams, tas nav viegli izdarāms.

Kā arī mēs, pārvietotās personas, varētu šīs kustības mērķus veicināt, ja paši atrodamies neapskaužamā stāvoklī? Ieskatoties vērīgāk savā tuvākajā apkārtnē, tomēr ievērosim, ka daudziem klājas vēl ļaunāk nekā mums: trūcīgām atraitnēm ar mazgadīgiem bērniem, bērniem bez kārtīgiem aizgādņiem, invalīdiem, veciem, nespējīgiem, vientuļiem, slimiem uc., kuriem varam sniegt morālu vai materiālu atbalstu. Īpaši tie, kas materiālā ziņā nodrošināti vai bauda labklājību aizjūras zemēs, lai neaizmirst savus tautiešus — grūtdieņus, palīdzot katram godīgam cilvēkam, kur un kā vien var, pārvarot cilvēcīgo egoismu. Tas būs pirmais solis morālās apbruņošanās kustības garā.

J. Lībeks

Aleksandrs Liepa

ATBALSS SAUCA: BERNADETA!

(1. turpinājums)

Ādams nāca pa dzegu aiz manis. Viņa soļi skanēja rāmi, vienmērīgi, droši, it kā bailes būtu sajūta, ko viņš vispār nemaz nepazīst.

Un tomēr — tas man jāsaka vēlreiz — man joprojām nebija nekāda nodoma. Arī tad, kad mēs jau bijām pēdējā klajumiņā aiz augsnas robežas, man nebija nekāda nodoma. Es neierosināju kāpienu tieši pa klints sienu. Ādams uzvedināja mani bīstamajā stāvumā.

Pļaviņu bijām sasnieguši pēc četru stundu kāpiena. Kad taka izvijās no meža, tā iepletās mūsu priekšā tik piepeši, it kā kalns būtu pastiepis mums pretim plaukstu. Viņā malā stāva un drūma kā betona mūris slējās debesīs pati galotne. Zili pelēka ēna grieza pļaviņu uz pusēm. Tikai nedaudzi sīki kociņi bija pakāpušies tālāk akmens sienas pakājē. Aiz tiem bija klints, daži krūmi, sausas zāles plankumi un tad akmens, akmens, akmens.

Soļojām pa zāli starp dolomīta klučiem, kas šķita novēlušies no paša sirmā kalna pakauša. Apsēdāmies. Brīdi šķita, ka kalns slietos vēl arvien augstāk un augstāk, draudētu pārliekties un sagrūt pār mums kā devītais vilnis.

Tikko novērsos no augstienes un vēroju akmens valni, kas sniecās pāri pļavai kā uzplūdusi upe, ko burvis pašā palu briedumā piepeši sastindzinājis akmenī. Nezinu, vai tas bija izkusušā glečera pamats, vai gluži vienkāršs nobrukums. Es arī negribēju jautāt Ādamam. Mani bija pārņēmusi dīvaina sava niecīguma apziņa un nespēks.

„Paklau," atkal ierunājās Ādams. „Nemaz tik traka tāda klints siena neizskatās. Ko viņi tā pārspīlē? Kā būtu, ja mēs nejetu vis apkārt pa taku, bet rāptos te tieši?" Uz muguras atgāzies, viņš ar pirkstu rādīja iedomāto ceļu. „Ja mēs lūkotu rāpties tur pa tiem krūmiem? Ja mēs tad laistos pāri tiem zāles ielāpiem? Pēc tam pavirzītos pa kreisi, tad atkal slīpi pa labi . . ."

Kalna piere debesīs virs mums bija tik sakrokota, ka arī man šķita iespējams rāpties pa vagu līdz alai, kas melnēja drūmi kā uz ziemeļiem pavērsta milzeņa acs.

„Vai lūkosim, ko?" vedināja Ādams, un es, pats nezinu kādēļ, arī gāju.

Iesākumā veicās viegli. Arī tad vēl, kad jau bijām aiz pēdējiem krūmiem, nemaz nelikās grūti. Dolomīta siena ir kā sīku kaļķakmens plāksnīšu mozaīka. Katrā salaiduma plaisā var atspiest zābaka purngalu, uz āru izvirzītie ciļņi un akmens galvas iegulst plaukstā gludi un patīkami. Mani nodarbināja tikai doma, kur nākošā tvērienā piesaistīšu pirkstus.

Tad viens akmentiņš zem kājas izlūza un, sausi skanēdams, aizlēca lejā. Vienreiz viņš noskanēja, vēlreiz, vēlreiz.

Paskatījos, un piepeši kājās iesitās tirpoņa. Tā iesākās stilbu kaula serdē un virmoja augšup kā sīki elektriski triecieni. Pakrūte sarāvās, smadzenes nolīgoja.

Tur — starp manām kājām — jo citādi es, klintij pieplacis, nemaz nevarēju lejup skatīties — siena skrēja bezdibenī. Slīpums joņoja tik reibīgā ātrumā, it kā klints, sūnas, dzeltenīgie zāles plankumi, kalna malai pieplakušās pundurpriedes, pat tālā meža galotnes ar egļu smailēm būtu uz slīdošas lentes, kas traucas prom, arvien prom, arvien ātrāk prom. Kaut kas aicināja, kaut kas vilktin vilka līdz.

Aizvēru acis un pieplaku akmeņiem ar visu augumu. Bet likās, ka radzes zem manas kājas zvārotos. Man bija bail. Es atzīstos, ka man bija bail.

„Nu, draugs!" no apakšas skanēja Ādama balss. „Tāds kāpiens tomēr ir trakāks nekā bijām iedomājušies! Bet mēs tiksim līdz augšai! Vai nē? Tiksim! Tikai nevajaga blenzt atpakaļ lejā. Tad griežas."

Viņš nejuta. Viņš vispār nebija spējīgs just. Viņš bija ciets kā zābaka zole. Kā gan viņš varētu just, ka mans naids pret viņu uzlatīja svelīgā liesmā?

„Sarauj, sarauj!" viņš sacīja omulīgi, it kā vispār nekas nebūtu noticis. Jutu, ka manas rokas sāk trīcēt, bet saņēmos un kāpu tālāk.

Zāle, kas no lejas izskatījās blīvi saaugusi dzeltenīgi zaļos maura plankumos, patiesībā bija tikai sausi, diezgan pareti, vārgi kušķi, kas tikko turējās kalna vaigiem pielipušajā melnajā, atbaidīgi miklajā zemē. Tā nespēj cilvēka svaru noturēt. Centos rāpties tikai pa cietās klints izciļņiem.

Akmentiņš atkal izlūza un tarkšķēdams aizlēkšoja lejā.

„Ei!" skanēja Ādama balss. „Tu, lūdzu, nesviez tos daiktus uz manas galvas — ja!?"

Es zināju, ka nav labi skatīties atpakaļ. Bet es tomēr to izdarīju. Un tad tas notika.

Klints brāzās lejup. Siena gāzās kā ūdens kritums. Man visiem spēkiem bija jāspiež elkoņi un ceļgali pret akmeni, lai nepaļautos vedinājumam laisties šai plūdumā, lai nesekotu skrējienam, lai nekristu dziļumā.

Krist!

Doma uzšķīlās kā krama piesitiens.

Krist?!

Kāpēc jākrīt **man**? Kāpēc man?

Ja tagad kristu Ādams? Vai tad beidzot nepazustu pašapmierinātais smaids, kas arī šobrīd vēršas pret mani, it kā viņš, par akmeņi sūkstīdamies, būtu pateicis lielisku joku? Ja viņš kristu — vai tad pašapmierināto seju nepārvērstu izbaiļu vaibsts?

Tad tas bija noticis. Tad man bija skaidrs, ka es **gribu**, lai viņš krīt. Reizē ar skaidrību, ka viņam **jākrīt**, mani pārņēma rāmums.

Šķiet, ka nekas nemainījās ne manās kustībās, ne arī manos vaibstos. Bet piepeši vairs nebija grūti pieturēties pie sīkajiem dolomīta izvirzījumiem. Sāku rāpties noteikti un droši. Es meklēju piemērotu vietu.

„Ei!" skanēja Ādama balss. „Drusciņ lēnāk. Es vairs netieku līdz. Kas tev iekodis?"

Rāpos tālāk, meklēdams piemērotu vietu.

Siena kļuva arvien stāvāka. Vietām tā bija pilnīgi vertikāla. Spraugas, kur varēja iebāzt pirkstus, kļuva mikli slidenas, nedaudzie akmens izvirzījumi, kur varēja atspiest kājas, arvien biežāk šķita līgojamies. Brīžiem likās, ka kāda vara rautu mani no klints nost. Ceļgalos bija netīkama mīkstuma sajūta, kā tad, kad pēc ilgas slimošanas pirmoreiz jālūko piecelties no gultas. Bet es sakodu zobus un, neatlaidīgi dolomītā jaunus pieturas punktus sataustīdams, virzījos augstāk.

Kādā vietā, kur klints virs galvas likās nogludināta kā parkets, kur vairs neredzēju nekādas iespējas pieturēties, piepeši pamanīju sienā iedzītu nobrūnējušu, ap puspēdu garu metalla puļķi. Tas, laikam, bija tas, ko kalnu kāpēju grāmatās dēvē par āķi. Es, acīm redzot, gluži nejauši biju uztaustījies uz ceļa, ko pirms manis bija gājuši labāk apbruņoti un mācīti kalnā kāpēji. Metalls vēsi ieglaudās plaukstā. Brīdi atpūtos patīkamajā sajūtā, ka beidzot atkal ir pilnīgi drošs atbalsta punkts, tad ar tā paša āķa palīdzību uzsvempos uz klints dzegas, kas bija tik plata un arī tik gara kā liels rakstāmgalds un gandrīz tikpat līdzena. Pavēroju sienu pa labi un pa kreisi. Šī bija vienīgā dzega. Nekur apkārt tai nevarēja tikt. Te es varēju gaidīt.

(Turpmāk beigas)

Kārta arī Endzelīnam!

„KO PADOMJU TAUTA GAIDA NO LATVIEŠU VALODNIEKIEM?"

Cerēdams turpināt savu darbu neatkarīgi no politiskās ideoloģijas, prof. Endzelīns 1944. gada rudens liktenīgajās dienās palika Rīgā. Protams, boļševiku okupanti šo faktu visādi centās izmantot savai propagandai: vairākkārt Endzelīns vilkts pie mikrofona, lai stāstītu par savu rosīgo darbību un aicinātu kollēgas un skolniekus atgriezties mājās no Zviedrijas un Vācijas rietumu joslām. Viņš kļuva LPSR zinātņu akadēmijas biedrs un valodniecības sekcijas vadītājs un varēja izmantot lidmašīnu, dodamies uz valodnieku kongresu Ļeningradā.

Ka arī Endzelīns paciešams tikai uz laiku, par to varēja nojaust jau pagājušajā gadā, kad Cīņā atjaunojās visai famozi uzbrukumi Endzelīna vadītajam valodas tīrīšanas darbam. Ar padomju Latvijas valdības lēmumu pagājušajā gadā no latviešu pareizrakstības izmests arī mīkstinātais r. Taču ar to nav pieticis. — Karoga pag. g. 12. burtnīcā iespiesta kādas Austras Sējas apcere Ko padomju tauta gaida no latviešu valodniekiem? Tajā vairs nav runas tikai par valodas prakses jautājumiem, bet apceres autore Marksa-Engelsa-Ļeņina-Staļina vārdā jau vispār vēršas pret „buržuaziskām" lingvistikas teorijām, ko pārstāv Endzelīns un citi latviešu vecās skolas valodnieki. Te ir norādīts, lai viņi piemērojoties padomju tautas prasībām, un skaidri pateikti arī draudi: „Nav jāprasa vairs, cik viņi spēj, bet gan — vai viņi to grib?" Vispār esot laiks no latviešu valodas druvas pazust „specifiski latviešburžuaziskajam".

Iegansts uzbrukumam radies pēc Latvijas PSR Zinātņu akadēmijas terminoloģijas komisijas darba pirmo atzinumu publicēšanas akadēmijas Vēstīs, kur esot ignorēti padomju Latvijas valdības noteikumi par latviešu pareizrakstību. Komisijas darbībā izpaužoties buržuaziskās Latvijas valodniecības principi. Vēl lielāks grēks esot, ja tais pašās Vēstīs publicēts Ievas Celmiņas raksts par adjektīviem ar izskaņu —īgs un —isks.

Bet, kā teikts, ne jau valodas prakses jautājumi ir Austras Sējas apceres galvenais saturs. Te ir ģenerāluzbrukums „buržuaziskajai" valodniecībai un Endzelīna zinātniskajām metodēm vispār. Palīgā sauc padomju valodnieku Marru, kas, protams, pirmais un vienīgais, izmantodams marksistiskās atziņas, spējis atrisināt visas lingvistiskās problēmas. Vispirms sagrauj teoriju par indoeiropiešu pirmvalodu, kas esot tikai teorētiska pasaka. Valodu radniecībai neesot vis rasiski, bet sociāli cēloņi. Un jaukākais: Visu (!) Eiropas valodu pirmpamats, substrāts esot t. s. jafetiskās valodas, pie kurām, pirmā kārtā, pieder Kaukaza valodas (gruzīnu, abhaziešu u. c.). Ar to nu zināmā ģenija epitetam „visu tautu tēvs un skolotājs" beidzot dots visai konkrēts saturs, jo viņš, kā zināms, ir gruzīns . . .

Cik ģeniāla izrādās Marra pieeja valodas skaņu likumiem, par to lai vislabāk liecina šis citāts, ko ar īpašu akcentu izmanto Austra Sēja: „Skaņu likumi ir, pirmkārt, ne fizioloģiski, bet sociāli likumi, un kā tādi tie radušies tikai noteiktā skaņu valodas attīstības stadijā, proti, tajā attīstības stadijā, kad virsbūves pasaule, abstraktu priekšstatu un abstraktu jēdzienu pasaule, valdošā šķiras apziņā tiktāl atrāvusies no reālās materiālās pasaules, ka viņu attiecības sāk izteikt ar abstraktas kategorijas techniku . . ." Te pat Austra Sēja spiesta piebilst, ka Marra teorijas „skaņu technika" (?) gan esot sarežģītāka nekā indoeiropiešu lingvistikai. Mums, turpretim, šo penteri lasot, jādomā par Vītola-Vītuļa recenzijām Anšlava Eglīša romānā Homo novus.

Sevišķs prieks Austrai Sējai ar Marra mācības palīdzību vērsties pret Endzelīna pieminēto baltu pirmvalodu, ko pats Endzelīns apšaubot un pirmvalodas vārdu liekot pēdiņās. Tas esot valodniecisks rasisms, kas dominējis mūsu buržuaziskajā valodniecībā un kas, izrādās, dzīvojot vēl šodien, jo „maska tam vēl nav pilnīgi norauta". Šai gadījumā Austra Sēja izrauj pusteikumu no Endzelīna Latviešu valodas skaņām un formām un ar gudru ziņu noklusē teikuma otru pusi, jo tajā ir runa par **slavu** pirmvalodu. Skaidrs, ka slavu tautām drīkst būt viss kas, —arī pirmvaloda, arī rasiskas īpašības!

Beidzot vēl kāds ģeniāls atklājums: grieķu un latīņu valoda, tāpat sanskrits, mūsu valodniekiem tikai tāpēc esot tik mīļas, ka tās bijušas valdošo šķiru valodas. Patiesībā tās esot kā mūris, kas nošķir no dzīvās valodniecības un kavē tautas valodas attīstību. Kā šajā, tā citos gadījumos Austras Sējas rakstā starp rindām lasāms, lai Endzelīns un citi valodnieki netraucē latviešu valodas sajaukšanos ar krievu valodu, jo tā būs tā īstā „vienkāršās tautas un no tautas nākušās inteliģences valoda".

Latvijas valsts laikā, pat pēc 15. maija, bija tāda „nebrīvība", ka Endzelīns uz visiem uzbrukumiem varēja publiski pateikt, ka ar lajiem viņam neklājas debatēt. Pašlaik padomju Latvijā ir tāda „brīvība", ka Endzelīnam atliks vienīgi vai nu publiski noliegties par saviem maldiem, vai arī klusē un nozust . . .

J. L.

Vilis Breinholsts

Atdzimušais dzīvesprieks

Bija ziedonis. Visa daba modās, vējiņš viegli rotaļājās ar grāvmalas un ežu pienenēm. Upīte vijās starp pļavām, kas izskatījās mīkstas kā segas un siltajā saulē drusciņ kūpēja. Krastmalā ziedēja purenes, kas šķita tik jautras, ka katram bija jāsmaida. Tikko sazaļojušā skābaržu mežā starp novītušajām lapām debesīs raudzījās neskaitāmas puķes. Tur, kur upīte ielocījās mežā, veidodama šķirtni starp augstajiem, slaidajiem skābaržiem un klusajām, cienījamām eglēm, veca mezglaina ozola zarā divus trīs metrus virs zemes sēdēja jauns vīrietis. Viņš bija piestiprinājis zaram resnu, pamatīgu kaņepāju virvi, izveidojis cilpu tās otrā galā un apmetis pats sev ap kaklu.

Viņam vairs negribējās dzīvot.

Viņas vārds bija Kirstena, un viņi abi bija pazinušies tikai divas nedēļas. Vakar vakarā viņš bija atklājis, ka viņa satiekas arī ar kādu citu. Viņš bija uzskrējis taisni virsū, kad viņa iznāca no kino ar to otru zem rokas. Viņš visu nakti bija klīdis pa mežu ar savu virvi, bet tagad nu bija jādara šai lietai gals. Viņš vēl tikai gribēja izpīpēt pēdējo cigareti. Tad viņš lēks no zara zemē. Beigas . . . Beigas visam. Lai tad Kirstena pati redz, kā viņa tiek galā.

Pa zālīti un lapām jautri lēkāja divas žagatas. Jaunais vīrietis sekoja viņu kustībām, ieelpodams cigaretes sidrabainos dūmus. Tām patīk pavasaris, viņš nodomāja, tām patīk dzīve. Tām nav rūpju, nav bēdu, tām nekad neiešautos prātā darīt sev galu.

Jaunais cilvēks nokratīja cigaretes pelnus.

Kāpēc viņam būtu jādara sev gals? Vai pasaulē trūkst jaunu meiteņu? Vai nebija simtiem meiteņu, kas tikpat mīļas kā Kirstena? Vai pat vēl mīļākas? Vai viņš nevarētu šovakar iziet un atrast sev jaunu draudzeni? Meiteni, kas būtu viņam uzticīga un piekļāvīga?

Saprotams, ka viņš to varētu.

Jaunais vīrietis uzsvilpa meža žagatām. Tās lēkāja gar pašu ozola stumbru. Viņš nezināja, vai tās viņu pamanījušas. Viņš nodzēsa cigareti pret koka mizu, gribēdams pataupīt pēdējo galiņu tam brīdim, kad iznāks no meža. Vistuvākais ceļš, liekas, būs pāri mazajam tiltiņam, kas veda pāri upītei tepat netālu jaunajā mežā. Viņš domāja, ka, iedams pa to, viņš droši vien nonāks uz lielceļa un pa to tiks mājās pusstundas laikā. Un tad viņš tūlīt lūkos iepazīties ar citu meiteni. Viņš mēģinās atrast īsti mīļu — tādu, kas būtu daudz daudz mīļāka par Kirstenu.

Kirstena jau bija tikai muļķa skuķe, par kuru viņš vispār vairs negribēja domāt.

Jaunais vīrietis, jautri svilpodams, lēca no zara zemē.

Diemžēl viņš bija aizmirsis noraisīt cilpu no kakla.

Tulkots no dāņu valodas.

FAKTI PAR ASV

CIK DAUDZ AUTOMOBIĻU RAŽO AMERIKĀ

ASV 1948. g. ražoti nepilni 4 milj. vieglo automobiļu. Tas ir gandrīz divreiz vairāk nekā 1946. g. Tikpat daudz ražots arī 1940. un 1941. g. Tāpat laikā no 1934.—1936. g. 4 milj. robeža pārsniegta tikai vienreiz — proti 1929. g., kad saražoja gandrīz 4,6 milj.

Pēdējais laiks posties preses svētkiem Vircburgā

Visi Vircburgas nometnes rakstnieki un dzejnieki iecelti visādos derīgos un nederīgos amatos, ziņo rakstnieku un žurnālistu sarīkojuma dvēsele Ģirts Salnais. Pie viņa arī būtu jāgriežas visiem tiem, kas no citām nometnēm vēlas doties uz rakstnieku pēcpusdienu un vakaru „Pegazs manēžā" Vircburgā nākošā sestdienā. Literārā pēcpusdiena, kurai savu līdzdalību jau pieteikuši Anšlavs Eglītis, Knuts Lesiņš, Karola Dāle, Rita Liepa, Arturs Kaugars uc., sāksies manēžā pl. 17os, bet pl. 21os viesi kopā ar rakstniekiem pulcēsies divās Vircburgas koŗa zālēs, kuras šim nolūkam pārveido dekorātors Pēteris Rožlapa. Būs ne vien mūzika, bet arī „pilna bufete". Diemžēl jāziņo, ka telpas ierobežotas. Biļešu pārdošanu uzsāks otrdien, tā ka tiem, kas vēlas atbraukt no tālākām nometnēm, ir pēdējais laiks rakstīt vēstules un izteikt savas vēlmes. Ierobežotam skaitam varēs sagādāt arī naktsmājas.

Chronika

Gleznotājs Maksimiliāns Mitrēvics, kas pēdējos gadus dzīvoja Heidelbergā, saņēmis galvojumu izbraukšanai uz ASV un posās ceļam.

Ķīmijas profesors Dr. Alfrēds Tauriņš, kas janvārī devās uz Kanādu, kur viņam Montreālas universitāte bija piešķīrusi studiju stipendiju, jau februārī apstiprināts par MakGilla universitātes organiskās ķīmijas profesoru.

Emīls Skujenieks sarakstījis 3 cēlienu komēdiju „Jaunais saimnieks".

Redaktors Viktors Baltkājis, kas 1948. g. izceļoja uz ASV, Los Andželosā noorganizējis starptautisku korespondences klubu „Draugu pasaule". Reizi divos mēnešos klubs izdod biļetenu ar kluba biedru adresēm. Kluba pasta adrese: The World of Friends, International Correspondence and Exchange Club, Box 5661, Metro. Sta., Los Angeles 55, Calif., U.S.A.

Kravčenko izdos otru grāmatu

Parīzē, 2. martā. „Les Lettres Françaises" atmaksās Kravčenko vismaz 2 miljonus franču franku — tāds ir iespaids pašreiz Parīzē, jo, ja nenotiek brīnums, Kravčenko savu prāvu vinnēs. Liecinieku izteikumi 15 tiesas sēdēs bijuši no abām pusēm līdzsvaroti — katrs aizstāvējis savu taisnību ar tādu pat pārliecību, patosu un kliegšanu, kā otrs. Simpatijas tomēr sveras pretboļševiku pusē, kas ļoti vispusīgi apliecinājuši, ka Kravčenko savā grāmatā tēlojis tikai patiesību, vismaz, cik tas attiecas uz dzīves, darba un cilvēka tiesību apstākļiem Padomju Savienībā. Pretējās puses apgalvojumi bieži kļuvuši smieklīgi, kā tas, piem., bija otrdienas sēdē ar Kenterberijas „sarkano" prāvestu Dr. Džonsonu, kas teica: „Padomju Savienībā valda pilnīga reliģiska brīvība. Kravčenko apgalvo pretējo. Tātad vai nu es, vai viņš — viens melo". Džonsons Padomju Savienībā uz Staļina ielūgumu pavadījis 3 mēnešus.

Smagākais trieciens Kravčenko bija gatavots ar oriģinālmanuskripta rūpīgu pārbaudi Tā vēl nav beigusies, lai gan jau pagājušā sēdē tiesas eksperti liecināja, ka tas ir īsts un no viņu viedokļa kārtībā. Pretējās puses aizstāvis Nordmans tomēr vēl neliekas mierā un sēdē no jauna mēģināja pierādīt viltojumus, apgalvodams, ka nākamo pirmdien, kad prāva turpināsies, viņš nāks ar jauniem pierādījumiem. Kravčenko atbildēja: „Jūs gavilējat par agru. Pirmdien es smiešos, ne jūs." Tad, starp citu, laikam pratinās arī amerikāņu žurnālistu Eiženu Laionu, par kuru „Les Lettres Françaises" bija apgalvojušas, ka viņš ir īstais grāmatas autors. Nordmans sagādājis materiālus, lai pierādītu, ka Laions bijis Italijas fašistu propagandas vadītājs.

Kravčenko privāti izteicies, ka līdzšinējā liecinieku uzturēšana Parīzē un to ceļa izdevumi esot sasnieguši gandrīz desmitkārtīgu summu, par kādu viņš iesūdzējis franču komūnistu žurnālu — 20 miljonus. Vairākās viesnīcās joprojām uzturas 30 pretboļševistiskie liecinieki, lielo tiesu Vācijas DP nometņu iedzīvotāji, kas paši maksāt nevar.

Pratināšanā par dažiem trūkstošajiem manuskriptiem Kravčenko paskaidroja, ka daļa no tiem atrodas ASV spiestuvēs, jo viņš gatavojoties izdot savu otro grāmatu par Padomju Savienību. Tā kā par trūkstošajiem manuskriptiem tiesas priekšsēdim iesniedza notāriāli apstiprinātus dokumentus, tiesnesis Dirkheims atzina, ka viss kārtībā. B. G.

94 stundās apkārt zemeslodei bez nolaišanās

Pēc 94 stundu nepārtraukta lidojuma apkārt zemeslodei trešdien Savienotajās Valstīs atgriezās amerikāņu lidmašīna B 50. Ar 14 vīru lielu apkalpi tā veikusi lidojumu bez nolaišanās, nolidojot 37.528 km un sasniedzot caurmērā 398 km stundā. Lidmašīna, kas nosaukta par „Lucky Lady" un kas ir supercietokšņa tālāks uzlabojums, pacēlās gaisā 26. februārī no Karsvelas aerodroma Teksasā un devās austrumu virzienā. Garākais posms, kas veikts bez degvielu papildināšanas, ir 8500 km no Filipīnām līdz Havaju salām. Četrās vietās no īpašām lidmašīnām „Lucky Lady" pārlietas degvielas. Starp citu, tas darīts virs Saudi Arabijas un Filipīnām. Viena tanklidmašīna neatgriezās vairs savā bazē Filipīnās. „Lucky Lady" veda līdz arī 10 t lielu bumbu kravu, kas nomesta maršruta pusceļā.

Pēc atgriešanās Teksasā lidmašīnas komandu apsveica ASV aviācijas ministrs Saimingtons. Viņš paskaidroja, ka tagad Savienoto Valstu lidaparāti, izmantojot daudzos atbalsta punktus, praktiski var bombardēt jebkuru vietu pasaulē. Jau nākamajā mēnesī ap zemes lodi notiks regulāri lidojumi. Galvenais pilots preses pārstāvjiem izteicās, ka lidojums norisinājies bez jebkādiem traucējumiem. Arī degvielu papildināšana gaisā nesagādājusi nekādus grūtumus.

ASV LIELĀKAJOS FLOTES MANEVROS NOMESTA „ATOMBUMBA"

KARAĪBU JŪRĀ KONSTATĒTS, KA AR VIENU ATOMBUMBU VIEN LIDMAŠĪNU BAZES KUĢUS NEVAR APTURĒT

Lielo lidmašīnu bazes kuģi „Franklin D. Roosevelt" atzina par izsistu no ierindas un vienu no iznīcinātājiem, kas to pavadīja, par nogremdētu, kad vislielākajos flotes manevros ASV vēsturē nometa „atombumbu". Dažus citus no 3 bazes kuģiem un 8 iznīcinātājiem, kam uzbruka ar atombumbu, manevru šķīrējtiesneši atzina tikai par „viegli bojātiem", tā ka tie varēja palikt ierindā.

Atombumbu plašajos manevros nometa no divmotorīga bumbveža, kas bija pacēlies no sauszemes lidlauka. ASV Atlantijas okeana flotes virspavēlnieks admirālis Blendijs pēc tam izteicās, ka „uzbrukums ar atombumbu bija ļoti sekmīgs, bet tas nebūtu bijis katastrofāls arī tad, ja bumba būtu bijusi īsta" Manevri esot pierādījuši, ka ar vienu pašu atombumbu nav iespējams apturēt bazes kuģu floti, ja tā pietiekami uzmanās.

Minētais bumbvedis, kopā ar diviem citiem un 4 iznīcinātājiem, izlauzās cauri bazes kuģu aizsardzības joslai un „nometa bumbu" no 3,5 km augstuma. Piecas minūtes priekš tam bazes kuģu iznīcinātāju patruļas bija nolaidušās līdz 2 km augstumam, lai atvairītu bumbvežu grupu, kas veda līdz „vadāmas raketes". Uzbrucēju lidmašīnas nometa arī aluminija strēmeles, lai traucētu flotes radara sistēmu. Bazes kuģu flote aizsardzības nolūkiem bija izvērtusies lokā ar 2.5 km radiju. Iznīcinātāji braukāja ap tiem pa 8 km platu loku.

Admirālis Blendijs, kas savā laikā vadīja arī atombumbas izmēģināšanu Bikini līcī, pēc manevriem izteicās, ka flotei pašlaik ir „pietiekami lielas iespējas aizsargāties pret uzbrukumu ar atombumbām", bet piebildis, ka atomieroči jāattīsta vēl tālāk.

Lielbritanijas aviācijā būs turbobumbvedēji

Ceturtdien britu apakšnamā notika debates par nācijas aizsardzību, ko ievadīja jau dienu iepriekš valsts sekretāra Hendersona paskaidrojums, ka valdība nolēmusi pastiprināt angļu aviāciju. Hendersons piezīmēja, ka jau tagad angļiem ir labākie turboiznīcinātāji pasaulē. Tuvākā nākotnē paredzēts ievest arī turbobumbvedējus.

Plašas debates otrā dienā ievadīja aizsardzības ministrs Aleksanders: „Vīlusies UN, Lielbritanija tagad nolēmusi pievērsties kollektīvajai aizsardzības sistēmai," teica ministrs. Pēc Rietumeiropas ūnijas nodibināšanas un kopīga ģenerālštāba radīšanas feldmaršals Montgomerijs ar saviem līdzstrādniekiem pašreiz Parīzē pārbauda Rietumeiropas aizsardzības metodes pēkšņas agresijas gadījumā. Francija, Beļģija un Holande vēl šogad saņems no Lielbritanijas jaunākos turboiznīcinātājus.

Tad Aleksanders raksturoja Atlantika paktu, kas apvienos vairāk nekā 250 miljonu cilvēku un lielāko daļu pasaules rūpniecības. „Svarīgākais tas", teica ministrs, „ka visas valstis, kas piedalās apspriedēs par Atlantika telpas drošības sistēmu, skaidri apzinās savu mērķi." Atbildot uz komūnistu deputāta pārmetumu, ka Lielbritanija miera laikos pārāk daudz līdzekļu izdod aizsardzībai, Aleksanders aicināja apakšnamu nepievilties, jo šie pārmetumi nāk no tām pašām aprindām, kas Francijā un Italijā aicina iedzīvotājus apsveikt sarkanarmiju, ja tā iesoļotu. „Ne mēs," norādīja aizsardzības ministrs, „noraidījām starptautisku atbruņošanos un atomenerģijas kontroli. Kamēr Padomju Savienība izlietos veto Drošības padomē, Lielbritanijai jārūpējas par savu un visu brīvo valstu aizsardzību." Runas beigās Aleksanders paziņoja, ka valdība sevišķu ivērību veltīs jauniem lidmašīnu tipiem.

Debašu beigās Etlijs norādīja, ka Lielbritanija rūpēs par valsts aizsardzību raugās tālu nākotnē. Valdības darbu apgrūtina aukstais karš. Apakšnams pēc tam izteica kabinetam uzticību, noraidot opozicijas iesniegto rezolūciju.

MASKAVA AR MIERU ĻAUT PĀRBAUDĪT DARBA NOMETNES, JA TO VEIC PĒC VIŅAS NOTEIKUMIEM

Pārsteigumu UN sagādājis padomju pārstāvis, kas piepeši paziņojis, ka viņa valdība piekrīt speciālas UN komisijas dibināšanai darba apstākļu pārbaudīšanai Padomju Savienībā. Tā ir Maskavas atbilde amerikāņu delegātu prasībai UN saimniecības un sociālo lietu padomē pārbaudīt apstākļus padomju darba nometnēs. Krievi pieprasa, lai komisiju veidotu no arodbiedrību pārstāvjiem ar tādu aprēķinu, ka ik miljons arodbiedrību biedru sūtītu komisijā vienu pārstāvi. Tādā gadījumā Padomju Savienība un tās satelītvalstis tajā iegūtu krietnu vairākumu.

DAŽOS VĀRDOS

Prāva pret Kanādas komūnistu vadoni Semu Karru sāksies tuvākajā nākotnē. Kā zināms, viņš piedalījās savas zemes izspiegošanā par labu Padomju Savienībai, vācot informāciju par atombumbu.

Padomju Savienība pilnam atbalsta Dienvidslavijas prasības pret Austriju, paskaidroja Zarubins trešdien četru lielvalstu apspriedē Londonā..

Saragats, mēreno sociālistu vadītājs Italijā, nolēmis palikt valdībā, tādā veidā novēršot kabineta krizi.

Divu nedēļu laikā uz Pekingu dosies Ķīnas nacionālās valdības delegācija, lai uzsāktu ar komūnistiem sarunas par mieru, paskaidroja ministru prezidents Dr. Sunfu.

Katru austriešu policistu piedraudējusi apcietināt padomju militārā pārvalde, ko noķers plēšam komūnistu plakātus par reparācijām Dienvidslavijas labā. Plakāti pēdējās dienās lielā vairumā izlīmēti Vīnē.

Padomju Savienībai nevajaga nekādu pamācību no kapitālistiem, raksta „New Times", ko iespiež Maskavā angļu valodā. Laikraksts apgalvo, ka piespieddarbu nometnēs ieslodzīti tikai „asociāli" elementi.

Pāvests Pijs XII sasauks 14. martā Romā slepeno konsistoriju, lai lemtu par 5 sieviešu iecelšanu svēto kārtā.

Trīs vācietes Minchenes spiegu prāvā ar zvērestu apliecināja, ka viņu paraksti zem izmeklēšanas protokoliem nav izspiesti varas līdzekļiem vai solījumiem. Kopš 1946. g. viņas vākušas slepenu informāciju par labu Čechoslovakijai; divas no viņām bijušas sekretāres amerikāņu iestādēs.

Višinskis ceturtdien beidza ārstēšanos Karlovi Varos un aizbrauca uz Maskavu. Oficiāli paskaidrots, ka viņš sirdzis ar nervu kaiti.

Etlijs un Hendersons piektdienas naktī lidmašīnā ieradās Berlīnē. Abiem valstsvīriem paredzētas apspriedes arī ar vācu vadītājiem politiķiem.

Spriedums Sofijā pret 15 garīdzniekiem gaidāms jaunnedēļ.

Pazemes slimnīca, ko vācieši izbūvējuši kara laikā, atklāta Arasas tuvumā Francijā. Kāds lielgabala šāviņš aizbēris tās ieeju. Visi slimnīcas iemītnieki noslāpuši, un tagad redzami vienīgi ģindeņi.

Latīņu, grieķu un angļu valoda, kā arī filozofija kopš ceturtdienas aizliegta padomju joslā un padomju sektorā Berlīnē pieaugušo vakarskolās un universitātēs. Šie priekšmeti esot dekadenti, teikts oficiālajā paskaidrojumā un tāpēc nav mācāmi. Toties obligāts ir marksisms un ļeņinisms.

Vācieši nevēlas redzēt koncentrācijas nometņu skatus — pierādījies jaunās filmas „Moritūri" pirmizrādē Bavārijas provincē, Gingenē. Skatītāji skaļi protestējuši pret uzņēmumiem no koncentrācijas nometnēm. Filmu citur neizrādīs.

Ultrāīsviļņu raidītājs ar frekvences modulāciju sācis darboties Minchenē. Tas raida parasto Minchenes programmu no 6 rītā līdz 24 naktī. Ar to sācies jauns posms radio attīstībā Eiropā.

1 miljons bezdarbnieku jau ir apvienotajā joslā. Salīdzinot ar janvāri, to skaits pieaudzis par 81.636.

Kā eiropieši vērtē krizes pazīmes ASV

Pagājušā nedēļā valdības un vienkārši ļautiņi Londonā, Parīzē un Maskavā sāka brīnīties par to, kas īsti notiek ASV, ziņo „Newsweek" un sniedz dažas ziņas par to, kā Eiropā vērtē pēdējos saimnieciskos notikumus Amerikā.

Angļi šķita tikpat pārsteigti kā paši amerikāņi. Viens no Londonas laikrakstiem pāri visai pirmai lappusei ievietoja milzu virsrakstu: „ASV krīt cenas!" bet tūlīt aiz tā jautājumu: „Straujš sabrukums vai tikai cenu izlīdzināšanās?" „Sunday Express" pāri piecām slejām iespieda jautājumu: „Vai ASV tuvojas depresija?"

Nopietnais Londonas „Economist" lūkoja izskaidrot apstākļus optimistiskā gaismā, izteikdamies, ka patēriņa preču krišanās ASV novērstu zināmu tirgus nenormālību, kas pastāvējusi kopš kara beigām, bet tomēr piebilda: „Neraugoties uz to, būtu aplami noraidīt nopietnākas depresijas izveidošanās iespējas." Nobeigumā šis laikraksts secina: „Valdība, protams, steigsies novērst depresiju, un katrā ziņā būtu aplami neatzīt, ka pēckara pirkšanas drudzim pienācis gals."

„Sunday Times" saimniecības redaktors skatīja apstākļus no gaišās puses: „Galu galā pasaule no patēriņa preču cenu krišanās ASV tikai iegūtu, jo tas pavairotu preču krājumus." — „Daily Mail" pirmā lappusē ievietojis sava Ņujorkas līdzstrādnieka ziņojumu, kurā teikts: „Ja amerikāņu noskaņojums turpinās pasliktināties — un šī ir nervoza zeme — tad var rasties „nobrukums" . . Lielākā daļa no veikaliem cenšas pavairot apgrozījumu ar lētām izpārdošanām, bet publika nepērk . . . Vēl nesen taksametru šoferi katru dzeramnaudu, mazāku par 15 centiem, uzņēma ar ļoti vēsu vienaldzību, tagad viņi ir ļoti pateicīgi arī par desmit centiem . . . Bažu psichololoģija vairojas un briest."

Francijā, kas pati pārdzīvo cenu krišanās periodu, cilvēkiem mazāk intereses par notikumiem ASV. Saimniecības aprindu pārstāvji tomēr nobažījušies par sekām, kādas Eiropā varētu radīt depresija ASV. Maskavai (vismaz oficiāli), protams, nav nekādu šaubu par to, ko notikumi ASV nozīmē. Staļinisti gavilē, ka krize, ko viņi sen paregojuši, tagad sākoties. Kādā radioziņojumā teikts: „Krizes ir neizbēgamas kapitālisma sekas."

Repatriācijas misija repatriēta

(Turpinājums no 1. lpp.)

policijas platais trauksmes komandas vāģis, abi vācieši paguva izstāstīt, ka krieviem pārtikas esot pietiekami, bet maz dzeramā, jo misijas vadītājs līdz pēdējam mirklim neticējis, ka amerikāņi uzdrošināšoties noslēgt arī ūdensvadu. Pārtiku padomju misija esot iepirkusi melnā tirgū, mainot pret tekstilprecēm un dāmu zeķēm.

Pl. 3 pēcpusdienā no 17 militārpolicijas posteņiem atstāja vairs tikai 8. Drīz pēc tam tomēr atbrauca jauna MP vienība un noslēdza satiksmei apkārtējās ielas, jo pēc pirmajām radioziņām un Frankfurtes laikrakstu iznākšanas, kur misijas aplenkšana bija lasāma pirmajā lappusē kā dienas lielākā sensācija, uz Holchausenera ielu sāka plūst arvien lielāki ziņkārīgo bari. Gaidītie notikumi tomēr neradās.

Satumsa. Apkārtējās ielās iedegās laternas, bet misijas nama logos uzplaiksnīja sveču gaisma un kvēlojoši papirosi. Lai pārredzētu nama apkārtni, MP sabrauca džipus ieslēgtiem prožektoriem pret namu. Vēlu vakarā misijas durvīs parādījās plkv. Argonova ziņnesis un aicināja tulku. Tam misijas vadītājs nodeva vēstuli plkv. Vūdam, kurā repatriācijas komisija lūdza ūdeni, jo tas esot izbeidzies. Jau pēc ceturtdaļstundas pienāca atbilde — amerikāņi lūgumu noraidīja. Posteņi savstarpējās sarunās sprieda, ka šī prasība bijusi tikai „izmēģinājuma balons" un ka krieviem īstās slāpes sākšoties tikai pēc nama vannu iztukšošanas.

Nakts pagāja bez sevišķiem notikumiem. Ceturtdienas rītā „repatriācijas blokādi" mēģināja lauzt kāds sarkanarmijas pulkvedis, ko MP arī pēc dokumentu uzrādīšanas namā tomēr nelaida. Izrādījās, ka pulkvedis bijis krievu militārmisijas loceklis. Viņu aizraidīja pie Frankfurtes komandiera ģen. Defa. Dažas stundas vēlāk pulkvedis atgriezās un iegāja namā, kur palika vairāk kā stundu. MP viņu saņēma un izvadīja ar sastingušām sejām, baltos cimdos un getrās, pasvītroti stīvām kustībām.

Pēcpusdienā stāvokli pārbaudīt ieradās MP virsnieks. Viņam ziņoja, ka, tumsai iestājoties, namu nevarēs pārredzēt. Pēc neilga laika sabrauca strādnieku komanda un sāka vilkt kābeļus un uzstādīt prožektorus. Daži krievi parādījās logos un ar interesi vēroja darbus. Namam piebrauca smagās mašīnas un izkrāva dzeloņstiepļu ruļļus un resnus mietus. Īsti „stachanoviskā" tempā ap misijas namu īsā laikā pacēlās pamatīgs žogs, un vērotāju bariņos atskanēja piezīmes, ka nu paši maskavieši reiz dabūs redzēt īstu dzelzs aizkaru.

Kad amerikāņu žurnālisti zvanīja plkv. Vūdam un prasīja, ko šāda rīcība nozīmē, policijas priekšnieks atbildēja: „Man uzdots misiju noslēgt no ārpasaules. Es nevēlos, ka nakts tumsā varētu uz ielenkto namu izveidoties kāds gaisa tilts."

Visu nakti misijas nams bija tumšs un kluss. Amerikāņu posteņi sala un savos džipos klausījās svinga mūziku. Ziņu raidījumos atspoguļojās notikumi, kas šai naktī izšķīra 8 sarkanarmiešu tālāko likteni. Vašingtona paziņoja, ka Maskavas protesta nota noraidīta. Piektdienas agrās rīta stundās nams atdzīvojās. Ieradās krievu militārmisijas virsnieks un nodeva maršala Sokolovska pavēli Frankfurti atstāt. Vairākos nama logos trīs stundas šaudījās sarkana gaisma — dedzināja slepenos archīvus.

Pēc pl. 6 rītā piebrauca militārmisijas mašīnas. Iznāca plkv. Argonovs un viņa padotie. Iznesa arī saiņus un koferus. MP tos ļoti rūpīgi pārmeklēja. Apķīlāja vairākas neattīstītas filmas un negatīvus. Divi stundas krievi un militārpolicija mīņājās nama priekšā. Tad ierūcās motori. Repatriācijas misija pati repatriējās.

SAN MARINO PALIEK VIENĪGĀ KOMŪNISTU VALDĪTĀ VALSTS ŠAIPUS DZELZS AIZKARAM

„Leļļu republikā" San Marino Italijas vidienē notikušas vēlēšanas, un no jauna uzvarējusi komūnistu un kreiso sociālistu apvienība. Kreisie ieguvuši 2815, bet labā spārna partijas 2010 balsis. Balsošanā piedalījušies 70 proc. no balstiesīgajiem. Apm. 300 San Marino pavalstnieki speciāli vēlēšanu dēļ atgriezušies no Francijas, bet 30 no Šveices un daudzi no Italijas. Iepriekšējās vēlēšanās, kas notika 1945. g., komūnisti bija ieguvuši vēl vairāk balsu.

Francijā cenas krīt, bet Padomju Savienībā pavēl cenas pazemināt

Straujais vācu markas vērtības pieaugums nozīmē inflācijas galu Rietumvācijā, izteicies ģen. Klejs sarunā ar „New York Herald Tribune" līdzstrādnieku. Komentēdams pārsteidzošo vācu markas nostiprināšanos ne vien pašā Vācijā, bet arī Šveices brīvā tirgū, amerikāņu virspavēlnieks izteicās: „Ar laiku markas vērtība pieaugs vēl vairāk. Inflācijas draudi izklīdināti, un markas stabilitāte sekmīgi pārbaudīta."

Laikraksts tālāk piebilst, ka markas nostiprināšanās devusi nāves triecienu cigarešu melntirdzniecībai, kas ilgu laiku bija raksturīga amerikāņu okupācijai. Kamēr vēl ap Ziemsvētkiem par „stangu" amerikāņu cigarešu maksāja 70 marku, tagad var dabūt augstākais 30 markas. Cigaretes „ziedu laikos" par 35 „stangām" varēja nopirkt labas klavieres, bet nerca kažoku par 150. Pašlaik Frankfurtē lietotas, bet ļoti labas klavieres maksā ap 4000 vācu marku jeb 640 dolaru, bet kādā antikvāriāta logā izlikts nerca kažoks ar cenu zīmīti: „600 dolaru amerikāņu valūtā".

Arī Parīzē radušās cerības, ka inflācijai beidzot pienācis gals. Francija piedzīvojusi lielāko pārtikas preču cenu slīdēšanu kopš 1932. g. Caurmēra pārtikas cenas februārī bijušas 4 proc. zemākas nekā janvārī. Šai cenu slīdēšanai paredz svarīgas sekas ne vien saimniecībā, bet arī politikā. Paredz, ka ievērojami nostiprināsies ministru prezidenta Keja stāvoklis, kas sevišķi svarīgi tagad, kad sākas vēlēšanu kampaņa. Inflācijas turpināšanās būtu pakalpojusi valdības pretiniekiem abos spārnos — kā de Gollam, tā komūnistiem. Sociālistu stāvoklis inflācijas turpināšanās gadījumā būtu bijis grūts, jo tie bieži izjutuši nepieciešamību sacensties ar komūnistiem, prasot algu paaugstināšanu strādniekiem.

Interesantā kārtā tieši šajās dienās Maskavas radiofons nolasījis padomju ministru padomes rīkojumus par cenu pazemināšanu, sākot ar 1. martu. Cenas par 10—30 proc. jāpazemina 45 dažādām precēm. Publicētas tikai preču grupas, kā maize, gaļa, desas un konservi, vilnas preces, bet nav pateikts konkrēti, cik atsevišķām precēm un preču šķirnēm turpmāk jāmaksā. Komentāros pie rīkojuma radiofons paskaidroja, ka padomju pircēji ar to ietaupīšot 71 miljardu rubļu, kas līdz šim ieplūduši ražotāju un pārdevēju kabatās.

Ar pieri sienā

Rakstniekiem arvien bijušas lielas grūtības ar izdevējiem. Neraugoties uz to, vēsture min dažus gadījumus, kad mūza bijusi veiklāka par Merkūru. Aleksandrs Dimā salīga ar savu izdevēju, ka saņems franku par rindu, kas ir gaužām mazs honorārs. Bet viņš izlīdzējās, atrazdams īpašu dialogu stilu:

„Vai viņš nāks?"
Vaicātais pamāja.
„Tātad būtu vēl jāgaida."
„Jā."

Kuŗa latviešu rakstnieka stilu šis paraugs atgādina?

*

Gincburgas pilsoņi rīkoja bērnu fašingu un šim notikumam par godu „Günzburger Tagespost" izdeva mazajiem īpašu avīzīti ar pamācīgiem rakstiņiem un jocīgiem zīmējumiem. Tajā netrūka arī firmu sludinājumu, kas mazo iepriecināšanai piedāvāja grāmatas, rotaļlietas, saldumus. Izcilā vietā bija lasāms arī šāds aicinājums: „Šodien tāpat kā vienmēr jūs apkalpos lietpratīgi, labi un lēti vecākajā Gincburgas vīnu un spirta dzērienu speciālveikalā A. Pfitzer, Hofgasse 3."

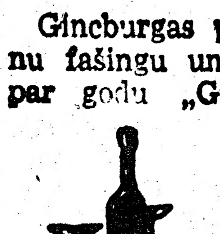

*

„To jau es paredzēju," noteica Kopenhāgenas tuvumā dzīvojošais maiznieks Ālbergs, kad viņam naktī bija nozagta nauda, ko viņš bija saņēmis par iepriekšējā dienā pārdoto savas mājas sargātāju suni. — Atkal reiz taisnība vecajai gudrībai — mantkārība augļus nenes.

VIŅI AIZGĀJA BEZ SLAVAS . . . (2)

SKAPA FLOVA UN TĀS ATMAKSA

LIELO KAUJAS KUĢU UN KAUJAS KREISEŖU BOJĀ EJA OTRĀ PASAULES KAŖĀ

Lielo spēli otrā pasaules kaŗā atklāja kapteiņleitnants Prīns. Viņam ir paša Dēnica pavēle: Doties uz Skapa Flovu, angļu „Home — Fleet" galveno bazi. Tas ir 1939. g. oktobra sākumā, kad dižošanās starp Mažīno un Zigfrida līniju ir pilnā spēkā un kad vāciešiem kaŗš vēl tēlojas kā viena vienīga nepārtraukta uzvaru virkne. Tāpēc Prīna vīri izskatās gandrīz vai bezrūpīgi: viņi smaida, kaut arī tiem pavēlēts uzmeklēt pūķi viņa paša alā. Ir tiesa, angļi viņiem palīdz. Nekur jūrā nav neviena sargkuģa, un Anglijas piekraste allaž ir perfekti apgaismota. 13. oktobrī Prīns ir Orkneju salu tuvumā, viņš rūpīgi izpētī apkārtni un tai pašā naktī, uzmanīgi taustīdamies, iebrauc Skapa-Flovā. Viņam veicas. Periskopā nav redzams neviens postenis, pat nekur ne mazākās dzīvības, un, mirkli vilcinājies, Prīns dod pavēli iznirt. Ir gaiša ziemeļu nakts, tik gaiša, ka Prīns nevilšus saviebjas. Sliktāki uzbrukuma apstākļi grūti iedomājami. Bet pēkšņi viņa seja saspringst. Tieši redzes laukā ir divi milzīgi silueti, pēc visām pazīmēm „Royal Oak" klases kaujas kuģi! Prīns ir optimists, no sava brauciena viņš ir cerējis daudz, taču ar šādu iespēju tomēr nav rēķinājies. „Mensch . . ." Prīns nervozi nočukst, un viņa balss, pavēles dodot, ir uztraukumā piesmakusi.

Jau pirmā torpēdu zalve sasniedz mērķi: vienā mirklī attālākais kuģis ir ietinies dūmu, liesmu un šķembu mutulī, un zemūdene nodreb no sprādziena radītā satricinājuma. „Uguņis!" uztraukumā gandrīz trīcēdams, sauc Prīns, un tagad ir ķerts arī tuvākais kuģis. Prīns vēl redz, ka gaisā uzlido milzīgas metalla masas, pat veseli bruņu torņi; tad viņš dod pavēli pazust. Vienā minūtē osta ir atdzīvojusies. Visur kauc sirēnas, taustās starmeši, pa krastu pānikā skraida ļaudis. Lūk, kāds auto trakā steigā piebrauc pie pašas dambja malas, pavērš pret zemūdenes komandtorni savu starmeti un tādā pašā steigā aizdrāžas. Prīns saprot, ko tas nozīmē: viņš ir atklāts. Jā, tur, platu putu krēpi mezdams, mežonīgā ātrumā zemūdenei jau tuvojas kāds angļu iznīcinātājs. Tās ir beigas! Un taisni tagad, kad katrā sekunde dārga, kā par spīti, ir sācies arī paisums. Ūdens gāžas ostā gluži neticamā ātrumā, un Prīna zemūdene, kaut strādādama pilnā jaudā, patiesībā stāv uz vietas.

Prīns vairs nezina, vai viņš ir atvadījies; bet taisni tad — Prīns gandrīz netic savām acīm: iznīcinātājs, tikpat ātri kā parādījies, pagriežas un aizdrāžas atpakaļ! Tas ir neizprotami, un tomēr tas ir un paliek fakts. Ne auto, nedz arī iznīcinātāja ļaudis, neviens zemūdeni nav pamanījis! Vēl vairāk: angļi visu laiku pārliecināti, ka viņiem darīšana ar uzbrukumu no gaisa. Nevienam nav ienākusies prātā, ka uzbrucēja varētu būt zemūdene šeit, pašā lauvas rīklē, un tā ir Prīna laime. Vēl dažas minūtes, un viņš beidzot ir ārā, atklātā jūrā. Nu tikai sāk dunēt pirmie dziļuma bumbu sprādzieni kaut kur aizmugurē. Angļi beidzot ir apķērušies.

Britu admirālitātes ziņojums, kā vienmēr, ir sauss un lakonisks, un, kā vienmēr, viņi zino pirmie: 1939. g. oktobra naktī kāda ienaidnieka zemūdene Skapa Flovā nogremdēja stacionēto kaujas kuģi „Royal Oak" un smagi bojāja kaujas kreiseri „Repulse". Pēc visām pazīmēm spriežot, nogremdēta arī pati uzbrucēja zemūdene.

Tāds ir ziņojums, un tas nozīmē 1:0 par labu Vācijai. Angļiem tas ir sevišķi nepatīkami, jo vācu kaŗa flote tikko pārsniedz 200.000 tonnu, kamēr angļiem aktīvā ir veseli divi miljoni! Ir tiesa, visas jūras kaŗa smagums pašreiz gul uz angļu pleciem un šie divi miljoni ir sadalīti trijās frontēs — Vidusjūrā, ap britu salām un Tālajos austrumos. Taču Anglija vēl joprojām cietīs. „Nogremdēts pats savā bazē", tas skan sasodīti slikti, un angļi meklē izlīdzinājumu. Viņi uzbrūk Ķīles kanālī stacionētiem vācu kuģiem, uzbrūk Helgolandei, taču panākumi ir niecīgi, lielais izlīdzinājums pienāk tikai decembŗa vidū, taisni divus mēnešus pēc Prīna pārdrošā sirojuma.

Pēc 1922. g. Vašingtonas konvencijas Vācijai bija atļauts būvēt kaŗa kuģus ar tilpumu ne lielāku par 10.000 tonnām. Kaut gan visa vācu flote pēc pirmā pasaules kaŗa bija nogremdējusies, angļi nebija aizmirsuši Jitlandi un Koronelu, un viņi gribēja būt droši. 10.000 tonnu — tas, protams, nevarēja būt nekas bīstams. Ko gan spēja tāds desmit tūkstošu tonnu kuģītis pret trīskārt lielāko „Rodney" vai četrreiz pārāko „Hood"?. To varēja mierīgi atļaut.

Taču vācieši arī šeit bija palikuši sev uzticīgi: viņi bija atkal sagatavojuši pārsteigumu. Mēnešiem un gadiem viņu flotes konstruktori bija kalkulējuši un lēsuši, līdz beidzot, kuģeļa vietā tomēr bija konstruējuši kuģi. Gandrīz īstu kaujas kuģi, nosegtu biezām bruņu platēm un apgādātu ar 11 collu lielgabaliem. Tas bija slavenais „kabatas bruņu kuģis", un, otram pasaules kaŗam sākoties, tādu vāciešiem bija trīs: „Deutschland", „Admiral Scheer" un „Admiral Graf Spee" (Nirnbergas prāvā gan noskaidrojās, ka šie kuģi bijuši tomēr 13.000 tonnu lieli).

Tāpat kā pirmajā pasaules kaŗā „Emden" vai grāfa Špē korsāra eskadra, kabatas bruņu kuģi nu braukā apkārt, gremdē sabiedroto kuģus, un pats velns vien zina, kur kurais tie pašreiz atrodas. Angļiem tie ir kā dadzis acīs, un tamdēļ gandrīz visa Lielbritanija iegavilējas, kad pasauli aplido ziņa, ka trīs angļu kreiseri — „Exeter", „Ajax" un „Achilles" kaut kur starp Falklandi un Urugvaju noķēruši „Admiral Graf Spee". „Noķēruši" — tas varbūt nav gluži pareizi teikts, jo gandrīz visas svarīgākās priekšrocības ir „Spee" pusē. Viņa zalves kopsvars ir daudz lielāks, bez tam vāciešu granātas lido veselus trīs kilometrus tālāk nekā „Exeter". „Ajax" un „Achilles" šāviņu sniedzamība tas pārspēj pat par veseliem pieciem kilometriem. Vienīgā angļu priekšrocība ir viņu pārākais ātrums (32 mezgli, pret vāciešu 26) un tas, ka angļi ir trīs.

Kauja sākas 13. decembrī agri no rīta. Pēc vecas un pārbaudītas dogmas „Spee" tūdaļ pagriež visus stobrus pret smagāko pretinieku, un īsā laikā „Exeter" ir saņēmis 50 trāpījumu. Ap 10 no rīta uz „Exeter" darbojas vēl tikai viens lielgabals, un tas nozīmē, ka anglis praktiski ir vairs tikai vraks. Taču arī vācietis pats ir sašauts. Abi mazie angļu kreiseri lielajam „Spee" visai jūtami „iekņābājuši" stilbos. Tie visu laiku perfekti manevrē un ne mazāk krietni šauj: divas „Ajax" 6 collu granātas pat izsitušas no ierindas „Spee" artilērijas kontroli, un tas vāciešiem maksā visu kauju. Viņš ne tikai pārtrauc „Exeter" vajāšanu, bet, gluži kā „sunīšu" spēlē, pats uzmeklē drošas „mājas" - Urugvajas teritoriālos ūdeņus. Urugvajieši ir piesardzīgi: Dievs vien zina, kā šis kaŗš vēl beigsies un kurš būs uzvarētājs. Tāpēc viņi nesaka nekā par internēšanos. Viņi izvēlas kompromisu: „Graf Spee" var salabot bojājumus, pēc tam savus ievainotos un izlaist krastā, tomēr, lūdzu, ne vēlāk kā 17. decembrī, 8 no rīta. Angļi ir džentlmeņi, viņi neprotestē, viņi pacietīgi gaida. Un viņi sagaida: 17. decembrī ap pl. 6 no rīta „Spee" paceļ enkuru un dodas okeānā. Kapteinis Langdorfs tātad ir izšķīries par kauju, par „būt vai nebūt". Tā domā angļi, bet taisni tad, kad tie nupat devuši pavēles „Sagatavoties kaujai", „Spee" ļaudis . . . sakāpj laivās un okeānā notiek milzīgs grāviens: lielais bruņu kuģis ir uzspridzināts. Tāda bijusi Hitlera pavēle.

Angļi līksmo! Stāvoklis 1:1! Beidzot ir panākts izlīdzinājums Prīna nedarbam Skapa Flovā! Taču par „firera" pavēli angļi tikai nicīgi smīn. „Mūsu stāvoklis nebūt nebija spožs," viņi saka. „Exeter" tikko spēja kustēties, un viss, ko varējām likt „Grāfam" pretim, bija vieglie kreiseri „Ajax" un „Achilles" un tuvumā esošais kreiseris „Cumberland". Trīs kurti pret meža kuili. Bet laikam jau Hitlers būs iedomājies, ka ap „Spee" esam savilkuši visu angļu floti.

Viens vīrs tomēr nebija vēlējies pārdzīvot Hitlera pavēli — tas bija „Graf Spee" kapteinis Hanss Langdorfs: izkāpis Urugvajas krastā un aprūpējis savus ļaudis, viņš dienu vēlāk nošāvās.

Nākamajā numurā Volfganga Dārziņa rakstu serijas turpinājumā:
ČETRU MINŪŠU DIVKAUJA

„LATVIJAS" ABONEMENTS,

pasūtinot laikrakstu pa atsevišķiem eksemplāriem (līdz 3 eks. iesk.), maksā DM 3.— mēnesī + DM 0,50 par piesūtīšanu; pasūtinot kollektīvi vairāk par 3 eks. — DM 3.— mēnesī par eksemplāru; pasūtinot uz ārzemēm un maksājot Vācijā DM 3.— mēnesī + DM 1,30 par piesūtīšanu. Sludinājumi maksā DM 0,70 par vienslejīgas nonpareille iesoiedrindas aizņemto telpu. Darba meklēšanas sludinājumi par puscenu.

Abonements pieteikumi, sludinājumi, naudas pārvedumi un korespondence adresējama: „Latvijai" (13b) Günzburg/Do., Bürgermeister-Landmannplatz 7.

Latvija iznāk trīs reizes nedēļā — otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

Pārvedot mums naudu pa pastu, neaizmirstiet uz pārveduma talona otrā pusē atzīmēt, par ko Jūs maksājat.

Jaunais Šlezvig-Holšteinas apgabala meistars Jānis Dancis

Vai iespējama latviešu cīkstoņu turneja?

JĀNIS DANCIS UN FELIKSS JĒKABSONS GŪST IZCILUS PANĀKUMUS ANGĻU JOSLĀ

Ja trimdā kāds sporta veids nonācis pabērņa lomā, tad to noteikti varēja līdz šim attiecināt uz grieķu-romiešu cīņu. Taču, paldies Dievam, varam rakstīt „varēja", jo šodien aina mazliet mainījusies! Dienvidvācijā ar labām sekmēm Lielhesenes apgabalā laužas bijušais Latvijas vidējā svara meistars Augusts Ķīsis, pērn iegūstot apgabala meistartitulu, bet Ziemeļvācijā ne mazāk rosīgi ir jaunās paaudzes cīkstoņi Jānis Dancis un Felikss Jēkabsons. Startējot no Lībekas vācu atlētu kluba „Siegfrid", viņi palīdzējuši gūt savai biedrībai daudzus vērtīgus punktus. Flensburgā notikušajās Šlezvig-Holšteinas apgabala meistarsacīkstēs Dancis, pieveicot trīs pretiniekus, guva vieglā svara meistara laurus, un Jēkabsons savukārt, metot uz pleciem 3 vācu lauzējus, bet zaudējot finālā flensburģietim Richteram, ierindojās 2. vietā. Ar interesi gaidāms abu lauzēju starts Ziemeļvācijas meistarsacīkstēs Hamburgā.

Jaunais Šlezvig-Holšteinas apgabala meistars Dancis šobrīd ir 28 gadus vecs. Pirmo reizi uz paklāja viņš kāpa pirms 11 gadiem un jau pirmā cīņā sastapās ar nevienu citu, kā „veco lapsu" Krišjāni Kundziņu, zaudējot 1:30 min., LAS meistarībā tomēr ierindojoties trešā vietā. Pirmie panākumi deva impulsu turpmākam darbam un līdz 1943. gadam Dancis allaž piedalījies vai visos grieķu-romiešu cīņas sarīkojumos. Startējot no LAS un vēlākos gados no „Auseklis", spalvas un vieglā svara kategorijās ar laiku izvirzījās par Nr. 3 Latvijas mērogā. Interesanti, ka arī pēdējais pretinieks Latvijā Dancim bija Kundziņš. Toreiz, 1943. gadā vecmeistars savu skolnieku pieveica ar 3—0 punktu pārsvaru. Atsākot paklāja gaitas tikai 1947. gadā Lībekā, Dancis 8 cīņās guvis 5 uzvaras. Sportists nožēlo laba trenera trūkumu un ar labpatiku atceras jaukos vakarus LAS treniņzālē Skūņu ielā, kad vienmēr ar saviem padomiem klāt bijis Kundziņš. Jā, Kundziņš tagad Latvijā kļuvis par „sociālistisko sporta meistaru" un trenē „Dinamo" lauzējus. Nav jau nu trimdā sevišķi daudz vecās paaudzes cīkstoņu, bet ja tā labi padomā, tad varam atrast 4 bijušos Latvijas meistarus — Ķīsi (LAS), Ataru (LAS), Beinaroviču (ASK), Tomu (LAS) un jau dzimtenē vārdu ieguvušos — Ūdri (ASK), Danci (Auseklis), Arāju, Liekni, Andrēju (visi LAS), Sproģi (2. RAK) un Butkusu (ASK). Šiem vīriem trimdā pievienojies daudzsološais pusvidsvars Jēkabsons. Katrā ziņā, no pieminētajiem var sastādīt vienību, kas gūtu labus panākumus šodienas Vācijā. Tikai, šeit ir viens „bet", kas financētu šādu cīkstoņu vienības turneju? Šķiet, ka teiktā ideja arī tālāk par šo rakstiņu netiks. Paliek vienīgi cerība, ka tādēļ neapsīks to dažu cīkstoņu rosība, kas vismaz Vācijas mērogā liek runāt par latviešu spēka vīru panākumiem, Ronis, Bietags, Kundziņš, Ozoliņš — tā ir spoža pagātne, bet tagadne un nākotnē ir vēl jāraksta!

Beals

DAUGAVIEŠU UZVARA BASKETBOLA TURNĪRĀ HANAVĀ

Hanavā 27. februārī notika basketbola turnīrs starp trim latviešu vienībām: Daugaviešiem, Neištati un Hanavu un Hanavas lietuviešiem. Abas viesu vienības nebija savos labākos sastāvos, jo Neištates vienībā iztrūka saslimušais Stulpiņš, bet Daugaviešiem Štāls un Tīlmanis.

Pirmā spēlē Daugavieši guva vieglu 48:31 uzvaru pret Hanavas latviešu jaunajiem spēlētājiem, bet pārsteigumu sagādāja latvieši, pieveicot mūsu pagājušā gada labāko vienību Neištates YMCU (agr. „Kursa"). Atzīmējams gan, ka N. ierindā šogad vairs nav Lusāra, kas jau sekmīgi spēlē Francijā V. Baumaņa trenētā Lorientas vienībā. Neištatieši bija lēni, nebija vērojama agrākā mierīgā saspēle un precīzie iemetieni. Straujie lietuvieši guva 47:39 uzvaru. Otro pārsteigumu sagādāja Hanavas latvieši, pieveicot Neištati 51:39 un tā iegūstot 3. vietu. Puslaika rezultāts 28:21 H. labā. Neištates vienība atstāja pagurušu iespaidu un nespēja kavēt straujos Hanavas uzbrucējus. Uzvarētājiem punktus guva: I. Pļavnieks — 20, E. Pļavnieks — 12, Zīds — 11, Oliņš — 5, Spredzenieks — 3, Preijs — 0. Zaudētājiem: Meržejevskis — 10, Igenbergs — 13, Cauno — 5, Pētersons, Treimanis — 1, Veiss — 0.

Finālā spēlē Daugavieši pārliecinoši pieveica Hanavas lietuviešus 57:35. Uzvarētāji prata labi izmantot auguma priekšrocības. Viņu spēles veids bija lēns un spēlētāji, izņemot Vītolu un Ropu, atstāja pasmagu iespaidu. Uzvarētājiem punktus guva: Šulcs 22, Griese — 18, Ropš — 9, Vītols 5, Dakša — 3.

L.

MŪSU VIENĪBU SPĒJU LĪMENIS PASLIKTINĀJIES

Basketbola nozares vadītājs A. Aizsreuts pēc sacensībām izteicās: Hanavas basketbola turnīrs bija šinī sezonā pirmais lielākais sarīkojums, kurā bija vērojamas mūsu 2 labākās pagājušā gada vienības. Šogad vienību sastāvi jūtami mainījušies, jo daži spēlētāji emigrējuši vai darba apstākļu dēļ kavēti trenēties. Tādēļ vērojama vienību snieguma pasliktināšanās. Tā, piem., amerikāņu joslas meistarvienības spēlētāji neištatieši — izņemot Meržejevski, pašlaik ir sliktākā „formā" kā pag. sezonā. Daugavieši, iztrūkstot 2 saslimušiem spēlētājiem — Štālam un Tīlmanim, spēlēja lēnu un pārdomātu spēles veidu ...a krietnā aizsarga Vītola vadībā. Viņš bija arī turnīra labākais spēlētājs. Ceram, ka līdz meistarsacīkstēm, kuras, domājams, notiks aprīļa beigās, mūsu vienības savu sniegumu uzlabos un vēl būs iespējams komplektēt teicamu izlases vienību eventuālām latviešu sacensībām.

400.000 dol. piedāvāti Džo Luisam, ja viņš šovasar sacenšas ar nēģeri Čarlesu, kas pērn 15 gājienu cīņā pēc punktiem uzvarēja Džo Maksimu.

Jaunu pasaules rekordu 200 m peldēšanā uz krūtīm sasniedzis holandietis Bebe Roos, veicot distanci 2:41,0.

4 Zviedrijas labākie lēcēji ar slēpēm startēs 20. martā Garmišā.

Ole Tandberge, Zviedrijas labākais smagā svara bokšētājs, pieņēmis Maksa Šmelinga uzaicinājumu braukt uz Vāciju par treniņa partneri. Makss Šmelings pēc zaudējuma pag. gada rudenī Berlīnē, oficiāli paziņoja, ka aiziet no ringa „galīgi un uz visiem laikiem". D marku vilinājums ir pārāk liels un Šmelings atkal plāno par „diāciņām".

Senātori Vandenbergs un Fergusons iesnieguši kongresam priekšlikumu rūpēties, lai starptautiskā olimpiskā komiteja olimpiskās spēles 1956. gadā atļautu sarīkot Detroitā.

Latviešu ārstu palīdzība Minchenē

L. S. Krustā, Minchenē, Ainmillerstr. 7/II (3., 6., 8. un 22., tramvajs; tel. 36309[?]), darbojas arī zobārstniecības kabinets. Pieņem zobārste I. Grāvele otrdienās, ceturtdienās un sestdienās no 10—14. Uz Mincheni pārnācis darbā DP bērnu slimnīcā mūsu pazīstamais bērnu ārsts doc. Dr. med. G. Pelders. Pagaidām viņš LSK ambulancē vēl nav runājams, bet gan darba dienās DP bērnu slimnīcā, Minchenē, Heckscherstr. (5. tramvajs līdz Parsival-Platz). Dr. A. Dergevics chirurģiskās un sieviešu slimībās pieņem LSK ambulancē sestdienās no 13—14, bet pārējās darba dienās no 15—16.

SLUDINĀJUMI

†

Pēc ilgām un grūtām ciešanām šķīrās no mums mūsu neaizmirstamais Latvijas armijas

adm. kapt.

PĒTERIS VOLDEMĀRS AULS

dzimis 1891. g. 10. febr. Majoros, miris 1949. g. 28. janv. Oldenburgā.

Dziļās sērās piederīgie.

Neprecētie bieži dzīvo pansijās, kur tiem nav jārūpējas par mājsaimniecību. Pansijās bieži redz strādniekus, kas pārnāk no darba netīri, savā istabā, nomazgājas un sniegbaltā veļā nāk pie galda. Varbūt dažam nav apkaklītes, bet neviens neparādīsies pie galda netīrām rokām.

Lasiet ilustrēto A. Ceichnera brošūru Austrālija

un jūs būsit informēts par visu, kas jums jāzina, izceļojot uz šo zemi.

Brošūras cena Vācijā 1.50 DM. Pieprasiet nometņu grāmatnīcās vai tieši „Latvijas" apgādam, Günzburg/Do., Dominikus-Zimmermannstrasse 2.

Pasūtinājumi ārzemēs izdarāmi pie „Latvijas" pārstāvjiem, Cenas: Anglijā 3/4 šil.; Austrālijā 3/6 šil.; ASV, Kanādā uc. Amerikas zemēs 0.45 dol.; Holandē 1 fl.; Zviedrijā 1.50 kr.; Dānijā 2 kr.; Beļģijā 45 fr. un Francijā 90 fr.

PAR PAZEMINĀTĀM CENĀM

piedāvāju ping-pong bumbiņas 0,24, kabatas baterijas 0,72, kungu zeķturus, lab. kval. 1,40, labs pergamenta papīrs 2,90 kg, burtnīcas ar rūt. un līn. 0,14, labi vēstuļu bloki ar aploksnēm no 0,30—2,35, gludekļi, chromēti 6,—, tinte maz. pud. 0,31, dāmu tualetes ķemmes 0,50, cigarešu papīrs 0,21, kungu jostas, 0,30, cukura trauki 0,20, elektriskās plītiņas 2,—, uzpirksteņi 0,20, dāmu matu sprādzes 3,03, franču kval. matu eļļa 0,45 fen.

Bez tam varu piedāvāt Latvijas parauga brētliņus (ķilavas) 1,50 kg, labu cukura āb. marmelādi 1 kg kārb. 2,75, angļu tauku siļķes, daž. zivju un augļu konservus, vīnus, degvīnus, konjakus un liķierus.

Pasūtinājumus lūdzu adresēt Latviešu Vairumtirdzniecības Uzņēmumam, Īpašnieks V. BĒRZIŅŠ, Esslingen/N., Wilhelmsplatz 5. (173)

IEPRIEKŠĒJĀS KRUSTVĀRDU MĪKLAS ATRISINĀJUMS

Līmeniski: 1. Kīla. 4. Kotē. 7. Jūk. 8. Lupa. 9. Uzas. 10. Oto. 12. Eka. 13. Sūtība. 17. Os. (Osmijs). 18. Bada. 19. Trīt. 21. Re. 22. Pieši. 24. Tie. 26. Āre. 27. Sets. 28. Pers. 29. ASV. 30. Stāt! 31. Usma. — Stateniski: 1. Kolts. 2. Lāpsta. 3. Pusts. 5. Oaze. 6. Elsas. 10. Akoti. 11. Oba. 14. Ūbele. 15. Ida. 16. Ore. 19. Tie. 20. Ismeta. 21. Riska. 22. Prese 23. Susla. 25. Etna.

Iznācis

KALPAKA

nāves dienas 30 gadu atcerei veltīts „Daugavas Vanagu" rakstu krājums Nr. 2. Cena DM 2,50. Atkalpārdevējiem 15 proc. atlaide. Bez tam dabūjams Latvijā izdotais Ed. Virzas, Goppera, Ramata un Piesnera apcerējums „KALPAKS". Cena DM 0,50.

DAUGAVAS VANAGU grāmatnīca,

(171) (13a) Nürnberg 2, DP Camp „Valka"

JAUNA TULKOJUMU SĒRIJA

Tagad, kad pa daļai jau veikts trimdas grāmatniecības steidzamākais uzdevums — atjaunot latviešu autoru darbu izdevumus, ir atkal pienācis laiks domāt par labu tulkojumu izdošanu.

Uzskatot, ka bez saskares ar pasaules literātūru nopietna grāmatu kultūra nav iedomājama, apgāds „PARNASS" sācis izdot moderno autoru tulkojumu seriju. Tajā paredzēti vispirmā kārtā to autoru darbi, kas izvirzījušies un ieguvuši slavu pēdējā gadu desmitā, t. i., laikā, kad mūsu publikas kontaktu ar pasaules rakstniecības notikumiem pārrāva okupācijas varas un izklīšana bēgļu gaitās.

Šinīs dienās iznāks jaunās „Pasaules rakstnieku" serijas pirmā grāmata — Nobela prēmijas laureāta Andrē Žida „PASTORĀLĀ SIMFONIJA". Lai gan daļa šī autora darbu izdoti jau gadu simteņa sākumā, kā viens no tipiskākajiem jaunās literātūras tendenču pārstāvjiem, Andrē Žids pēdējā laikā ieņem arvien nozīmīgāku vietu pasaules literārajā dzīvē.

Nākamais būs amerikāņa Steinbeka romāns „MĒNESS IR NORIETĒJIS" — par apspiestas tautas cīņu pret okupācijas varu, — tālāk Kronina, Hemingveja, Heses, Hiltona, Kamisa uc darbi. Izvēloties tulkojumus no tagadnes rakstnieku labākajiem, pa lielākai daļai godalgotiem darbiem, apgāds centīsies ievērot principu, lai tie spētu ieinteresēt un un būtu izprotami visplašākajām lasītāju aprindām.

Sekojiet mūsu sludinājumiem. (169)

Apgāds „PARNASS"

IRO STARPTAUTISKAIS MEKLĒŠANAS DIENESTS, AROLSENĀ, MEKLĒ:

Irēni Astvatjevu, dz. aprīlī, 1929. g. Rīgā; Borisu Bernštamu, 34 g. v., p. z. no Latvijas; Chanu, Baciu Bernštami, p. z. no Rīgas; Meieru Bernšteinu, 45 g. v., p. z. no Latvijas; Anitu Emsi, dz. 18. 3. 1942. Pāles pag.; Augustu Cielāvu, dz. 1885. Vietalvas pag., p. z. no Berlīnes; Johannu Ilzi Feldmani, dz. 15. 1. 1862. Rīgā, p. z. no Freiburgas pie Drēzdenes; Vladimiru Jansonu, dz. 28. 7. 1913. Krievijā, p. z. no Dēlavas lazaretes; Elizabeti Kempfu, dz. jūnijā, 1885. g., p. z. no Grazas, Polijā; Editi Kolmu, dz. 27. 7. 1943. Rīgā, p. z. no Šneidemīles; Metu Krūmiņu, dz. 2. 8. 1883. Rīgā, p. z. no Teplicas; Velgu Krieviņu, dz. 2. 9. 1941., p. z. no Cesvaines; Dainu Ernu Krieviņu, dz. 30. 4. 1921. Cesvainē; Modri Markiņtu, dz. 1927. Dreiliņu pag., p. z. no Teplicas; Nikolaju Muethelu, 70 g. v., p. z. no Dancigas; Valtraudu Birutu Ozoliņu, 26 g. v., dz. Cēsu apr., p. z. no Marienburgas; Mārtiņu Riekstiņu, dz. 20. 6. 1908. Ikšķiles pag., p. z. no Opočkas; Birutu Stāku, dz. 30. 11. 1927. Rīgā, p. z. no Landsbergas/Vartes; Rasmu Rogu, dz. 15. vai 12. 10. 1925. Rīgā; Rūdolfu Vecvagaru, dz. aprīlī vai maijā 1919. g. Krievijā, p. z. no Liepājas.

IZCEĻOJOT UZ TĀLĀM ZEMĒM,

ņemiet līdz latvju dziesmas. Plašākais dzimtenes dziesmu krājums

„PIE DZINTARA JŪRAS"

DM 2,50.

Bez tam nelielā eks. skaitā vēl dabūjams Ed. Alaiņa

„TĒVIJAS KALENDĀRS"

DM 2,—

un M. Tvena

„TOMA SOERA PIEDZĪVOJUMI"

DM 0,80.

Izsūtām uz pēcmaksu arī atsevišķus eksempl. Atkalpārdevējiem atlaide (157)

DAUGAVAS VANAGU grāmatnīca,

(13a) Nürnberg 2, „Valka"

AIZBRAUCĒJI!

Tautiskas rotas lietas plašā izvēlē, grāmatas un koka izstrādājumus vēl pēdējā brīdī varat iegādāties Buchbachas transitnometnē. Informācija YMCAs bibliotēkā. (172)

Latvijas abonements ārzemēs

ANGLIJĀ: 4/-sh par eksemplāru mēnesī; atsevišķa numura cena 5 d. — Pārstāvis A. Veinbergs, West Wratting E. V. W. Hostel, Wratting Common, Nr. Cambridge, Cambs. Great Britain.

AUSTRĀLIJĀ: 5/-sh par eksemplāru mēnesī; atsevišķa numura cena 6 d. — Pārstāvis A. Strazdiņš, Acton Guesthouse, Canberra N. S. W. Australia.

A. S. V. 1 dolars par eksemplāru mēnesī. — Pārstāvis H. Tauriņš, 186 East 28 th Street, Brooklyn 26. N. Y. U. S. A.

BEĻĢIJĀ: 30 fr. par eksemplāru mēnesī. — Pārstāvis K. Erkens, 127, rue de Fleurus, Chatelet. Belgique.

DĀNIJĀ: 3,50 D. kr. par eksemplāru mēnesī. Pārstāvis V. Bendrups, Prags Boulevard Lejr, København S. Danmark.

FRANCIJĀ: 120,— fr. par eksemplāru mēnesī. Pārstāvis m-me E. Baumanis. 56 Rue Michel Foch, Lorient. France.

HOLANDĒ: 2,— Fl. par eksemplāru mēnesī. Pārstāvis P. Martinsons, Sweelinckplein 46, den Haag. Holland.

KANĀDĀ: 1 dolars par eksemplāru mēnesī. Pārstāvis I. Batraks, P. O. Box 1006, Sta. C', Toronto 3. Ontario, Canada.

ZVIEDRIJĀ: 2,50 Kr. par eksemplāru mēnesī. — Pārstāvis N. Segelnieks, Klubbacken 39/II, Stockholm. Sverige.

Sludinājumu maksa par vārdu: ASV un Kanādā — 5 centi, bet ne mazāk kā 1 dolars par slud. Anglijā un Austrālijā — 2 d., bet ne mazāk kā 3/-sh par slud., Beļģijā — 1 fr., bet ne mazāk kā 25 fr. par slud. Francijā — 10 fr. par vārdu, bet ne mazāk kā 250 fr. par slud. Zviedrijā — 10 ēras, bet ne mazāk kā 2 Kr. par slud. Dānijā — 15 ēras, bet ne mazāk kā 3 Kr. par sludinājumu.

Lai nerastos traucējumi laikraksta kārtīgā piegādā, lūdzam maksātājus Eiropas zemēs atjaunot abonementus savlaicīgi — ne vēlāk kā līdz 20. datumam par nākamo mēnesi, bet ārpus Eiropas maksājumus izdarīt vismaz par divi mēnešiem uz priekšu un atjaunot abonementus 1 mēnesi priekš izbeigšanās.

Latvijas apgādā iznākušās grāmatas ārzemēs pasūtināmas pie pārstāvjiem.

LATVIJAS APGĀDS